

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Օ Ր Ե Ն Ք Ը

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գ Լ ՈՒ Խ 1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան և նպատակը

1. Սույն օրենքը կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն կրթության և հետազոտական բնագավառներում առաջացող իրավական, կազմակերպական և ֆինանսական հարաբերությունները:

2. Սույն օրենքի նպատակն է՝

1) ստեղծել բարձրագույն կրթության համակարգի կարգավորման, որակի ապահովման և կատարելագործման արդյունավետ իրավական հենք,

2) բարձրացնել Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգի մրցունակությունը, խթանել միջազգայնացումը և ինովացիաների շարունակական ներդրումը միջազգային (այդ թվում՝ Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի) զարգացման միտումներին համահունչ,

3) խթանել մրցակցությունը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների միջև և բարձրացնել դրանց հանրային պատասխանատվությունը,

4) կարգավորել հասարակության և պետության դերակատարությունը Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության շարունակական զարգացման գործում:

Հոդված 2. Բարձրագույն կրթության մասին Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությունը

1. Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության բնագավառի հարաբերությունները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, «Կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, սույն օրենքով, այլ օրենքներով և նորմատիվ իրավական ակտերով:

2. Եթե Հայաստանի Հանրապետության վավերացված միջազգային պայմանագրերով սահմանված են այլ նորմեր, քան նախատեսված են սույն օրենքով, ապա կիրառվում են միջազգային պայմանագրերի նորմերը:

3. Սույն օրենքի գործողությունը տարածվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բոլոր բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների և բարձրագույն կրթական ծրագրեր իրականացնող կազմակերպությունների (այսուհետ՝ բուհ) վրա՝ անկախ դրանց կազմակերպատիրական ձևից:

4. Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն ուսումնական, ուստիկանական, աստվածաբանական, միջպետական պայմանագրերով և համաձայնագրերով ստեղծված ուսումնական հաստատությունների գործունեության կարգը սահմանվում է սույն օրենքով, եթե այլ օրենքներով, իսկ կառուցվածքի, կառավարման մարմինների ձևավորման կարգի և լիազորությունների մասով նաև ուսումնական հաստատությունների կանոնադրություններով այլ բան նախատեսված չէ:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

1. Սույն օրենքում օգտագործվում են հետևյալ հիմնական հասկացությունները.

- 1) **բարձրագույն կրթություն՝** առնվազն միջնակարգ կրթության հենքի վրա ակադեմիական և (կամ) հետազոտական կրթական ծրագրերով բուհերում իրականացվող ուսուցման և ուսումնառության գործընթաց,
- 2) **բարձրագույն ուսումնական հաստատություն՝** օրենքով սահմանված կարգով որևէ կարգավիճակ ունեցող կազմակերպություն, որն ունի պետության կողմից սահմանված կարգով բարձրագույն (ըստ անհրաժեշտության՝ նաև կրթության այլ մակարդակներում) կրթական, ինչպես նաև՝ հետազոտական ծրագրեր իրականացնելու իրավասություն,
- 3) **ուսանող (կուրսանտ)՝** սահմանված կարգով բուհ ընդունված և բարձրագույն կրթության առաջին կամ երկրորդ աստիճանում ուսումնառող անձ,
- 4) **ասպիրանտ՝** բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանում ուսումնառող անձ,
- 5) **բարձրագույն կրթության որակավորում (այսուհետ՝ որակավորում)՝** սահմանված կարգով շնորհված բարձրագույն կրթության որևէ աստիճան, որը հաստատվում է համապատասխան ավարտական փաստաթղթով (դիպլոմ) և հավաստում տվյալ մակարդակի կրթական ծրագրի ավարտը,
- 6) **բակալավրի որակավորում՝** բարձրագույն կրթության առաջին աստիճանում շնորհվող որակավորում, որի ուսումնառության ավարտը հավաստվում է համապատասխան ավարտական փաստաթղթով,
- 7) **մագիստրոսի որակավորում՝** բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանում շնորհվող որակավորում, որի ուսումնառության ավարտը հավաստվում է համապատասխան ավարտական փաստաթղթով,
- 8) **մասնագիտության դոկտոր (գիտությունների թեկնածու)՝** բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանում շնորհվող որակավորում և գիտական աստիճան, որը շնորհվում է բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանի ուսումնառության ծրագիրն ավարտելու և ատենախոսությունը պաշտպանելու արդյունքում և հավաստվում է համապատասխան փաստաթղթով,
- 9) **կլինիկական ռեզիդենտուրա (օրդինատուրա)՝** բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանի հենքի վրա բժշկության ոլորտի մասնագետների պատրաստման ծրագիր, որի ուսումնառության ավարտը հավաստվում է համապատասխան ավարտական փաստաթղթով,
- 10) **ակադեմիական կրեդիտ՝** չափման պայմանական միավոր, որը հիմնված է դասընթացի և կրթական ծրագրի համար սահմանված ուսումնառության վերջնարդյունքների և սովորողի՝ ժամաքանակով արտահայտված ուսումնական բեռնվածության վրա,
- 11) **կրեդիտային համակարգ՝** ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ակադեմիական կրեդիտների միջոցով ուսումնառության արդյունքների հաշվառման և կրեդիտների կուտակման ու փոխանցման համակարգ,
- 12) **կրեդիտների կուտակման և փոխանցման եվրոպական համակարգ (ԿԿՓԵՀ)՝** եվրոպական կրեդիտային համակարգ, որն ապահովում է ակադեմիական կրեդիտների համադրելիությունը և փոխանցելիությունը՝ հիմնված ուսումնական գործընթացների թափանցիկության սկզբունքի վրա, ինչպես նաև դյուրացնում է ուսանողների շարժունությունը եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքում,
- 13) **մասնագիտություն՝** ուսումնառության որոշակի առարկայական ուղղություն՝ համապատասխան որակավորման շնորհմամբ,
- 14) **մասնագիտության ոլորտ՝** կրթության և գիտության բնագավառ, որը ներառում է հարակից մասնագիտություններ կամ մասնագիտությունների խմբեր, որոնցով իրականացվում է բարձրագույն կրթություն,

- 15) **մասնագիտության կրթական ծրագիր՝** ուսումնական բաղադրիչների ամբողջություն, որը սահմանում է բարձրագույն կրթության համապատասխան աստիճանի բովանդակությունը և մասնագիտական ուղղվածությունը՝ ներառելով ակնկալվող ուսումնառության վերջնարդյունքները, տեղեկություններ ուսուցման, դասավանդման և գնահատման մեթոդների, ուսումնառության նվազագույն տևողության և ծավալի, կրեդիտների, ընդունելության և ավարտական պահանջների, առարկայական ցանկի ու ծավալի, առարկաների նկարագրերի մասին,
- 16) **մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչ՝** փաստաթուղթ, որը սահմանում է բարձրագույն կրթության մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի հիմնական հատկանիշների համառոտ նկարագրերը, ուսուցման մուտքի ընդհանուր պահանջները, սովորողների ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը և ծրագրի ավարտին ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքները,
- 17) **ուսումնական մոդուլ՝** մասնագիտության կրթական ծրագրի բաղադրիչ հանդիսացող դասընթացի (դասընթացների խմբի) ինքնուրույն բաղկացուցիչ մաս, որի համար տրվում է կրեդիտ,
- 18) **կրթական վերջնարդյունքներ՝** սովորողի ուսումնառության արդյունքում ձեռք բերված գիտելիքը, հմտությունները և կարողունակությունը նկարագրող նվազագույն պահանջներ, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ մասնագիտության կրթական ծրագիրը կամ դասընթացն ավարտելու համար,
- 19) **ամփոփիչ ատեստավորում՝** բուհի բարձրագույն կրթության համապատասխան աստիճանի որևէ կրթական ծրագրի շրջանավարտի գիտելիքի, հմտությունների և կարողունակության ստուգման գործընթաց, որի նպատակն է պարզել շրջանավարտի պատրաստման մակարդակի համապատասխանությունը տվյալ կրթական ծրագրով սահմանված նվազագույն պահանջներին, որն անհրաժեշտ է որակավորման շնորհման համար,
- 20) **որակի ապահովում՝** բուհի և դրա կրթական ծրագրերի որակի բարելավման ու արդյունավետության բարձրացման շարունակական գործընթաց՝ ներքին և արտաքին գնահատման սահմանված չափանիշներին և չափորոշիչներին համապատասխան,
- 21) **ինքնավերլուծություն՝** բուհի կողմից իր գործունեության, զարգացման և կրթական ծրագրերի, անձնակազմի և կառուցվածքի, ծառայությունների մատուցման որակի ու արդյունավետության ուսումնասիրության և վերլուծության գործընթաց,
- 22) **հավատարմագրում՝** որակի արտաքին գնահատման պաշտոնական գործընթաց, որի արդյունքում հավաստվում է բուհի և (կամ) դրա կրթական ծրագրերի համապատասխանությունը սահմանված նվազագույն չափորոշիչներին և չափանիշներին,
- 23) **ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում՝** բուհի գործընթացների արտաքին գնահատում, որի արդյունքում հավաստվում է բուհի դասավանդման, ուսումնառության, հետազոտության, որակի ապահովման և այլ գործընթացների համապատասխանությունը հաստատության առաքելությանը, նպատակներին ու զարգացման ծրագրին՝ հավատարմագրման չափանիշներին համապատասխան,
- 24) **ծրագրային հավատարմագրում՝** բուհի, ըստ կրթական աստիճանների, մասնագիտության կրթական ծրագրի (կրթական ծրագրերի խմբի) արտաքին գնահատում, որի արդյունքում հավաստվում է կրթական ծրագրի (կրթական ծրագրերի խմբի) բովանդակության և շրջանավարտների պատրաստման որակի համապատասխանությունը մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչի և հավատարմագրման չափանիշների պահանջներին,

- 25) հավատարմագրման պետական գրանցամատյան՝** Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կամ կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից ճանաչված, հավատարմագրում իրականացնող կառույցների, հավատարմագրված բուհերի և մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի վերաբերյալ տեղեկատվության շտեմարան,
- 26) հաշվետվողականություն՝** հրապարակայնության և թափանցիկության սկզբունքներին համապատասխան, սահմանված կարգով բուհի կողմից իր գործունեության վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացում, որոնք արտացոլում են հաստատության հանրային (կամ սոցիալական) պատասխանատվությունը և կատարողականությունը հասարակության ու պետության առջև,
- 27) ուսանողական կրթաթոշակ՝** ուսանողի ուսման վարձի լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցում կամ ուսանողի ֆինանսական աջակցություն՝ պետական բյուջեի, բուհի, ինչպես նաև այլ կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց հատկացումներից,
- 28) առկա ուսուցում՝** համակարգված ուսուցման ձև, որի դեպքում ուսումնառությունն իրականացվում է ողջ ակադեմիական տարվա ընթացքում՝ երկու կիսամյակով, անընդհատ ուսուցման սկզբունքով,
- 29) հեռակա ուսուցում՝** համակարգված ուսուցման ձև, որի դեպքում ուսումնառությունն իրականացվում է ընդհատումներով, ակադեմիական տարվա որոշ ժամանակահատվածներում ուսուցման կազմակերպման սկզբունքով,
- 30) հեռավար ուսուցում՝** համակարգված ուսուցման ձև, երբ ուսումնառության գործընթացը իրականացվում է հիմնականում առցանց՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և հեռահաղորդակցության միջոցներով,
- 31) ինտեգրված ծրագրով ուսուցում՝** ուսուցում, որի ավարտին անձին շնորհված որակավորումը համարժեք է բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանում շնորհվող որակավորմանը,
- 32) դիպլոմ (ավարտական փաստաթուղթ)՝** անձին որակավորում և աստիճան շնորհելու փաստը հավաստող պաշտոնական փաստաթուղթ, որը տրամադրվում է իրավասու մարմնի կողմից,
- 33) դիպլոմի հավելված՝** դիպլոմին կից տրվող սահմանված ձևաչափի փաստաթուղթ, որը նկարագրում է դիպլոմում նշված անձի ուսումնառության բնույթը, մակարդակը, բովանդակությունը և կրթական ծրագրի կարգավիճակը,
- 34) համատեղ կրթական ծրագիր՝** երկու կամ ավելի բուհերի կողմից համատեղ մշակված և (կամ) իրականացվող կրթական ծրագիր,
- 35) համատեղ կամ կրկնակի որակավորում՝** երկու կամ ավելի բուհերի կողմից համատեղ կրթական ծրագրի իրականացման արդյունքում շնորհված բարձրագույն կրթության որակավորում և միասնական ավարտական փաստաթուղթ կամ առանձին ավարտական փաստաթղթեր,
- 36) ճանաչում՝** լիազորված մարմնի կողմից օտարերկրյա որակավորման համադրելիության պաշտոնական ճանաչում (հավաստում)՝ որակավորումը կրողի մուտքը բարձրագույն կրթության հաջորդ աստիճան և (կամ) աշխատանքային գործունեություն արտոնելու համար,
- 37) պետական բուհ՝** պետության կողմից հիմնադրված, շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող բուհ, որի ֆինանսական միջոցները գոյանում են պետական ֆինանսավորումից և իր կանոնադրությամբ չարգելված գործունեության այլ ձևերից,
- 38) հանրային բուհ՝** պետության կողմից կամ պետության մասնակցությամբ հիմնադրված, շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող բուհ, որի ֆինանսական միջոցները գոյանում

են ինչպես պետական ֆինանսավորումից, այնպես էլ՝ վճարովի կրթական, հետազոտական և այլ ծառայություններից,

- 39) մասնավոր բուհ՝** որևէ անձի, անձանց խմբի կամ կազմակերպության կողմից հիմնադրված, շահույթ հետապնդող կամ շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող բուհ, որի ֆինանսական միջոցները գոյանում են մասնավոր ներդրումներից, ինչպես նաև վճարովի կրթական, հետազոտական և այլ ծառայություններից,
- 40) համալսարան՝** բուհ, որի գործունեությունը նպատակաուղղված է առնվազն երեք տարբեր մասնագիտության ոլորտներով բարձրագույն կրթության բոլոր երեք աստիճաններում ուսումնառության կազմակերպմանը և գիտական հետազոտությունների իրականացմանը,
- 41) աստվածաբանական համալսարան (Գևորգյան հոգևոր ճեմարան)՝** Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու հովանու ներքո գործող հոգևոր բուհ, որը սովորողին տալիս է հայագիտական և աստվածաբանական կրթություն,
- 42) ակադեմիա, ինստիտուտ՝** բուհ, որի գործունեությունը նպատակաուղղված է մինչև երեք մասնագիտության ոլորտներով բարձրագույն կրթության առնվազն մեկ աստիճանում ուսումնառության կազմակերպմանը և գիտական հետազոտությունների իրականացմանը,
- 43) կոնսերվատորիա՝** բուհ, որի գործունեությունը նպատակաուղղված է երաժշտության ոլորտում բարձրագույն կրթության բոլոր երեք աստիճաններում ուսումնառության կազմակերպմանը և հետազոտությունների իրականացմանը,
- 44) ֆակուլտետ՝** բուհի գիտակրթական գործունեություն իրականացնող հիմնական ստորաբաժանում, որն իրականացնում է բարձրագույն կրթություն և հետազոտություն մեկ կամ մի քանի մասնագիտություններով,
- 45) ամբիոն՝** բուհի կառուցվածքային ստորաբաժանում, որն ապահովում է որոշակի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերով դասընթացների և գիտահետազոտական գործունեության իրականացումը,
- 46) բուհական ինքնավարություն՝** բուհի կողմից որոշումների կայացման ինքնուրույնություն, անկախություն և պատասխանատվություն, որոնք ուղղված են ակադեմիական ազատությանը, ուսումնական և հետազոտական գործունեության կազմակերպմանը, ներքին կառավարմանը, տնտեսական և այլ գործունեությանը՝ սույն օրենքին և բուհի կանոնադրությանը համապատասխան,
- 47) ռեկտորների խորհուրդ՝** բուհերի կողմից հիմնադրված, ոչ առևտրային իրավաբանական անձանց միության կառավարման բարձրագույն մարմին, որը ներկայացնում է բուհերի շահերը և պաշտպանում դրանք, ինչպես նաև մասնակցում է բարձրագույն կրթության քաղաքականության ձևավորմանը,
- 48) բարձրագույն կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգ՝** տվյալների հավաքագրման, վերլուծման և տեղեկատվության տարածման միասնական էլեկտրոնային համակարգ, որը ներառում է տեղեկություններ բուհերի կառավարման, տնտեսական և ուսումնական գործընթացի, այդ թվում՝ սովորողների ու աշխատողների մասին, որը նպատակաուղղված է բարձրագույն կրթության ոլորտում քաղաքականության մշակմանը, պլանավորմանը, մշտադիտարկմանը, գնահատմանը և բարելավմանը:

Հողված 4. Բարձրագույն կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության սկզբունքները և խնդիրները

1. Բարձրագույն կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հիմնական սկզբունքներն են՝

1) մարդու և քաղաքացու՝ բարձրագույն կրթություն ստանալու իրավունքի ապահովումը և պաշտպանությունը՝ առանց որևէ խտրականության,

2) բարձրագույն կրթության մատչելիությունը, մրցակցայնությունը, թափանցիկությունը, հաշվետվողականությունը և հրապարակայնությունը,

3) կրթական գործընթացի անընդհատությունը, կայունությունը և շարունակականությունը,

4) կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց համար բարձրագույն կրթություն ստանալու պայմանների հավասարությունը,

5) բուհերի ինքնավարության և ակադեմիական ազատությունների խթանումն ու զարգացումը, ինչպես նաև օրենքի առջև բոլոր ինքնավար բուհերի հավասարության ապահովումը,

6) մասնագիտական կրթական ծրագրերի և ուսուցման մեթոդների բազմազանության ու որակի ապահովումը,

7) բարձրագույն կրթության ոլորտում ինովացիաների և բուհերի ձեռնարկատիրական գործունեության զարգացումը:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության խնդիրներն են՝

1) բարձրագույն կրթության համակարգի զարգացումը,

2) գիտամանկավարժական և գիտահետազոտական աշխատանքների միջոցով նոր գիտելիքի ստեղծումը, զարգացումը, պահպանումը, տարածումը և փոխանցումը,

3) գիտելիքի, հմտությունների և կարողունակության ձեռքբերման ու զարգացման միջոցով սովորողների պատրաստումը հետագա ուսումնառության, մասնագիտական աշխատանքի և հարատև ուսումնառության նպատակով,

4) պետության համար առաջնային և կարևորություն ներկայացնող բնագավառների, ինչպես նաև՝ սահմանամերձ կամ բարձրլեռնային բնակավայրերի համար համապատասխան որակավորմամբ մասնագետների պատրաստմանն աջակցումը,

5) միջազգային գիտակրթական համագործակցության զարգացմանը և դրա ինտեգրմանը նպաստելը,

6) բուհերի ուսանողների և գիտամանկավարժական կազմի ակադեմիական շարժունության խթանումը, ավարտական փաստաթղթերի և որակավորումների համադրելիության ապահովումը, Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության գրավչության և մրցունակության բարձրացումը միջազգային ասպարեզում,

7) հետազոտական, տեխնոլոգիական և ինովացիոն գործունեություն իրականացնող բուհերին պետական աջակցության ցուցաբերումը, ինչպես նաև հարկերի, տուրքերի եւ այլ պարտադիր վճարների մասով արտոնությունների տրամադրումը, այդ թվում՝ ուսման վարձի և կրթաթոշակների մասով,

8) տնտեսության կայուն զարգացման, ինչպես նաև հիմնարար ու կիրառական հետազոտությունների իրականացման համար մասնագետների պատրաստումը և որակավորման բարձրացումը,

9) բարձրագույն կրթության որակի ապահովումը՝ բարձրագույն կրթության համակարգում ուսուցման որակի ներքին (ներբուհական) ու արտաքին գնահատման և հավատարմագրման միջազգային, այդ թվում՝ Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի չափանիշների ներդրմամբ,

10) սփյուռքի համար, ինչպես նաև հայագիտության զարգացման նպատակով մասնագետների պատրաստումը և որակավորման բարձրացումը:

Հոդված 5. Բուհի խնդիրները

1. Բուհի հիմնական խնդիրներն են՝

1) անձի կողմից իր ընտրած մասնագիտությամբ որակյալ բարձրագույն կրթության ապահովումը,

2) պետության տնտեսական և հասարակական գործընթացներին մասնակցությունը,

3) գիտահետազոտական և ինովացիոն գործունեության իրականացումը գիտամանկավարժական կազմի և սովորողների գիտական հետազոտությունների ու ստեղծագործական գործունեության միջոցով, ինչպես նաև ստացված արդյունքների առևտրայինացումը կամ օգտագործումը տնտեսության մեջ, հետազոտական և կրթական գործընթացներում,

4) առանձին մասնագիտությունների գծով աշխատաշուկայի պահանջարկի ուսումնասիրությունը,

5) բարձրագույն կրթությամբ գիտամանկավարժական կազմի պատրաստումը և վերապատրաստումը,

6) բարձրագույն կրթության որակի ներքին ապահովման համակարգի շարունակական բարելավումը,

7) միջազգայնացման և մրցունակության ապահովումը, ինչպես նաև ինովացիաների շարունակական ներդրումը,

8) կրթական գործընթացի անընդհատության, մրցակցայնությունը, թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովումը,

9) անձի մտավոր, հոգևոր և բարոյական զարգացման պահանջմունքների բավարարումը բարձրագույն կրթություն ստանալու միջոցով,

10) սովորողի՝ ազգային, հոգևոր և համամարդկային արժեքների ոգով դաստիարակումը,

11) սովորողների մեջ քաղաքացիական դիրքորոշման, հմտությունների և աշխատանքի նկատմամբ պատասխանատվության արմատավորումը ժողովրդավարական և քաղաքացիական հասարակության կառավարման պայմաններում,

12) հասարակության շրջանում գիտելիքների տարածումը, նրա կրթական և մշակութային մակարդակի բարձրացումը:

Հոդված 6. Բուհերի ինքնավարությունը, իրավասությունները, ակադեմիական ազատությունները և հաշվետվողականությունը

1. Բուհն իրականացնում է իր ինքնավարությունը ինքնակառավարման, ակադեմիական ազատությունների և կոլեգիալության սկզբունքներով՝ հաշվետվողականության պահանջների պահպանմամբ:

2. Բուհը սույն օրենքով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին համապատասխան ունի՝

1) ակադեմիական ինքնավարություն՝ իր ուսումնական և հետազոտական գործառույթներն ինքնուրույն սահմանելու, կազմակերպելու և կառավարելու իրավասություն,

2) կադրային ինքնավարություն՝ իր գիտամանկավարժական, վարչական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության, նշանակման, առաջխաղացման և ազատման գործառույթներն ինքնուրույն սահմանելու, կազմակերպելու և կառավարելու իրավասություն,

3) կազմակերպչական ինքնավարություն՝ իր կառուցվածքը, ստորաբաժանումները, առանձնացված միավորները, ակադեմիական և գիտական կառույցներն ինքնուրույն

սահմանելու, իրավաբանական անձ ստեղծելու, ինչպես նաև՝ իր ներքին կառավարչական կարգերը և ընթացակարգերն ինքնուրույն հաստատելու իրավասություն,

4) ֆինանսական ինքնավարություն՝ իր տարեկան բյուջեն ինքնուրույն ձևավորելու, ֆինանսական միջոցները կառավարելու, եկամուտները ձևավորելու և ծախսեր կատարելու իրավասություն:

3. Բուհի իրավասություններն են՝

1) բարձրագույն կրթության կրթական ծրագրերի, ուսումնական պլանների և առարկայական ծրագրերի (նկարագրերի) մշակումն ու հաստատումը, ուսումնական գրականության և ուսումնամեթոդական ձեռնարկների հրատարակումը,

2) ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, սովորողների ուսուցման մեթոդների և տեխնոլոգիաների, ինչպես նաև ընթացիկ գնահատման, ատեստավորման ձևերի ու պարբերականության ընտրությունը,

3) ըստ կրթական աստիճանների՝ ուսանողների, ներառյալ օտարերկրյա քաղաքացիների, քաղաքացիություն չունեցող անձանց ուսումնական գործընթացի կազմակերպումը,

4) գիտական հետազոտությունների կատարումը, տեղական և միջազգային գիտակրթական և հետազոտական ծրագրերին մասնակցությունը և իրականացումը,

5) հետազոտական աշխատանքներում սովորողների մասնակցության ապահովումը,

6) ուսանողների ընդունումը և ուսումնառության ընդհատումը՝ սույն օրենքով և իր կանոնադրությամբ սահմանված կարգով,

7) աշխատակազմի հաստիքացուցակի կազմումը և հաստատումը, աշխատողների ընտրությունը, նշանակումը, առաջխաղացումը և ազատումը,

8) կառուցվածքային ստորաբաժանումների և այլ միավորների ստեղծումն ու դրանց կառուցվածքի ձևավորումը, ինչպես նաև աշխատողների իրավունքների և պարտականությունների սահմանումը՝ սույն օրենքին և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին համապատասխան,

9) գիտամանկավարժական և վարչական կազմի որակավորման բարձրացման ու վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպումը,

10) ուսումնական, գիտահետազոտական գործընթացների և աշխատակազմի ընտրության, պաշտոնի զբաղեցման ու առաջխաղացման, ինչպես նաև աշխատողների վարձատրության և նյութական խրախուսման, կարգերի (ընթացակարգերի) մշակումը և հաստատումը,

11) բարձրագույն կրթության առաջին և երկրորդ աստիճաններում որակավորումների շնորհումը,

12) կոչումների շնորհումը՝ սույն օրենքի և իր կանոնադրությամբ սահմանված դրույթներին համապատասխան,

13) ֆինանսական միջոցների օգտագործման ուղղությունների որոշումը, տարեկան բյուջեի ձևավորումը և հաստատումը, կրթաթոշակների սահմանումը,

14) ֆինանսական միջոցների կառավարումը, ներառյալ աշխատողների վարձատրությունը, ուսանողական կրթաթոշակների տրամադրումը, բուհի պահպանմանը և զարգացմանը, հետազոտական գործունեությանը նպատակաուղղված ծախսերի կատարումը,

15) վճարովի կրթական և հետազոտական ծառայությունների, ինչպես նաև օրենքով չարգելված և իր անմիջական գործունեության հետ առնչվող տնտեսական և առևտրային գործունեության իրականացումը,

16) բարձրագույն կրթության համապատասխան աստիճաններով ըստ մասնագիտությունների ուսման վարձի չափերի հաստատումը՝ սույն օրենքով սահմանված դրույթներին համապատասխան,

17) դրամաշնորհների, փոխառությունների և վարկերի ստացումը՝ սույն օրենքի և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին համապատասխան,

18) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և իր կանոնադրությամբ չարգելված այլ գործունեության իրականացումը:

4. Բուհի կառուցվածքային ստորաբաժանումները կարող են Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով իրականացնել նաև միջնակարգ, նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական, ինչպես նաև լրացուցիչ կրթության ծրագրեր:

5. Բուհն օտարերկրյա պետությունների բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համագործակցության, այդ թվում՝ միջպետական պայմանագրերի և համաձայնագրերի շրջանակներում կարող է իրականացնել մասնագետների պատրաստում, վերապատրաստում և որակավորման բարձրացում՝ ուսուցման բոլոր ձևերով, մասնագետների փոխանակում, համատեղ գիտական աշխատանքներ, ծրագրեր, ինչպես նաև այդ երկրների օրենսդրությանը համապատասխան օտարերկրյա պետություններում ստեղծել մասնաճյուղեր, ստորաբաժանումներ և այլն:

6. Բուհն իր գործունեության համար հաշվետու է հասարակության և պետության առջև ու պետք է յուրաքանչյուր տարի իր պաշտոնական կայքէջում հրապարակի բուհի ռազմավարական ծրագրի գործողությունների իրականացման արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվություն:

7. Բուհը պարտավոր է ընդունել էթիկայի կանոնակարգ, ինչպես նաև դրանից բխող համապատասխան ընթացակարգեր, կանոններ ու քաղաքականություններ:

8. Բուհը պարտավոր է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից լիազորված պետական մարմիններին տրամադրել անհրաժեշտ պաշտոնական տեղեկատվություն (վիճակագրություն, հաշվետվություն և այլն), որը պետք է բարձրագույն կրթության և հետազոտությունների համակարգի կառավարման և մշտադիտարկման համար:

9. Բուհը պետք է պարբերաբար հրապարակայնորեն ինտերնետային կայքում որակական և քանակական տեղեկատվություն ներկայացնի կրթական ծրագրերի, շնորհվող որակավորումների, հետազոտական գործունեության, գնահատման արդյունքների, ուսանողների, շրջանավարտների կարծիքների ուսումնասիրությունների և հաստատության գործունեության այլ տեսակների որակի գնահատման վերաբերյալ:

10. Բուհը պարտավոր է իր տարեկան հաշվետվության մեջ ներառել նաև բուհում էթիկայի կանոնակարգի կիրառման արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվություն, որը պետք է արտացոլի բուհի կողմից էթիկայի կանոնակարգի իրականացման և այդ գործընթացի նկատմամբ մշտադիտարկման մասին անհրաժեշտ տվյալներ:

11. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինն ապահովում է բուհի թափանցիկության և հաշվետվողականության (այդ թվում՝ ֆինանսական հաշվետվողականության) կառուցակարգերի մշակումը:

Գ Լ ՈՒ Խ 2

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

Հոդված 7. Բարձրագույն կրթության համակարգը

1. Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգը ներառում է՝
- 1) բարձրագույն կրթության կառավարման մարմինները և կազմակերպությունները, որոնք բարձրագույն կրթության բնագավառում իրականացնում են կարգավորող գործառույթներ,
  - 2) բարձրագույն կրթական գործընթացում ներգրավված մասնակիցները,
  - 3) բարձրագույն կրթության աստիճանները և որակավորումները,

4) լիցենզավորված բուհերը և լրացուցիչ մասնագիտական կրթություն իրականացնող կազմակերպությունները,

5) Որակավորումների ազգային շրջանակը (ՈԱՇ-ը), մասնագիտությունների ոլորտային որակավորումների շրջանակը, մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչը, հիմնական և լրացուցիչ կրթական ծրագրերը, ինստիտուցիոնալ ու ծրագրային հավատարմագրման չափորոշիչները և չափանիշները:

Հոդված 8. Մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչը

1. Մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչը սահմանում է՝

1) ծրագրի նպատակը և խնդիրները, ուսումնառության ակնկալվող կրթական վերջնարդյունքները,

2) ծրագրի մուտքի ընդհանուր պահանջները, ուսուցման, գնահատման և ամփոփիչ ատեստավորման ձևերը (ավարտական աշխատանքներ (թեզեր), ավարտական քննություններ) պահանջները, ուսուցման լեզուն,

3) ուսանողների ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը, ուսուցման տևողությունը և անհրաժեշտ ակադեմիական կրեդիտների քանակը,

4) ծրագրի բովանդակությունը՝ առարկայացանկը,

5) պրոֆեսորադասախոսական կազմին ներկայացվող որակավորման ու փորձի պահանջները,

6) շնորհվող որակավորումը և հետագա մասնագիտական գործունեության ոլորտը:

3. Բարձրագույն կրթության բակալավրի կրթական աստիճանում պարտադիր ներառվում են <<Հայոց լեզու>> և <<Հայոց պատմություն>> դասընթացների ուսուցումը:

4. Մասնագիտության կրթական ծրագրերը մշակում և հաստատում է բուհի կանոնադրությամբ նախատեսված համապատասխան մարմինը՝ ՈԱՇ-ի և մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչի հիման վրա:

5. Բուհի՝ ըստ մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնական պլանները և դասընթացները (ուսումնական մոդուլները) երաշխավորում են տարբեր կրթական աստիճաններում ուսանողների ուսումնառության գործընթացը՝ ապահովելով կրեդիտների կուտակումը, փոխանցումը և որակավորման աստիճանների շնորհումը:

Հոդված 9. Բարձրագույն կրթության ընդհանուր պահանջները, որակավորման աստիճանները, ուսուցման ձևերը և ժամկետները

1. Բարձրագույն կրթության հիմնական կրթական ծրագրերը՝ ըստ կրթական աստիճանների, կարող են իրականացվել առկա (անընդհատ) և (կամ) հեռակա (ընդհատումներով), ինչպես նաև՝ հեռավար ձևերով: Տարբեր ուսուցման ձևերով իրականացվող ուսումնառության արդյունքները պետք է լինեն համարժեք:

2. Հնարավոր է բարձրագույն կրթություն ստանալու առկա և այլ ձևերի զուգակցումը:

3. Հայաստանի Հանրապետության բուհերի ռեկտորների խորհրդի առաջարկությամբ և կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի ներկայացմամբ հեռակա և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով բարձրագույն կրթություն ստանալ չթույլատրվող մասնագիտությունների ցանկը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

4. Բուհերում դասավանդման լեզուն գրական հայերենն է:

5. Այլ լեզուներով ուսուցման կազմակերպումը հնարավոր է, եթե՝

1) կրթական ծրագրի բովանդակությունը կապված է այլ լեզվի հետ,

2) ուսումնական պարապմունքներն իրականացվում են օտարերկրյա դասախոսների կողմից,

3) օտարերկրյա քաղաքացիների համար իրականացվող կրթական ծրագրերի կամ փոխանակման ծրագրերի դեպքում,

4) ուսումնառությունը իրականացվում է համատեղ կրթական ծրագրերի շրջանակներում կամ ծրագրերով, որի ավարտին համատեղ որակավորման աստիճան է շնորհվում և այս ծրագրի մի մասն իրականացվում է մեկ այլ երկրում:

6. Ակադեմիական տարին բաղկացած է 2 կիսամյակից (աշնանային և գարնանային) և արձակուրդային ժամանակաշրջանից (ամառային և ձմեռային): Ակադեմիական տարվա կիսամյակների սկիզբը և ավարտը, ուսանողի արձակուրդի տևողությունները սահմանվում են մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշչով:

7. Բարձրագույն կրթությունը իրականացվում է իրար հաջորդող երեք աստիճաններում՝ հիմնական աստիճաններով աստիճանաշնորհող և աստիճան չշնորհող լրացուցիչ կրթական ծրագրերով՝

1) առաջին՝ բակալավրի աստիճանով ուսուցում, որի արդյունքում ուսանողը ձեռք է բերում տվյալ բնագավառի համակողմանի և համակարգված գիտելիք, հմտություններ և կարողունակություն՝ աշխատելու և (կամ) մագիստրատուրայում ուսումը շարունակելու համար:

ա. Բակալավրի ուսուցման համար նախապայման է առնվազն միջնակարգ կրթությունը կամ դրան համապատասխան որակավորումը կամ միջնակարգ կրթությանը համարժեք օտարերկրյա որակավորումը:

բ. Բակալավրի ուսուցումն ամփոփվում է բակալավրի աստիճանի ամփոփիչ ատեստավորմամբ՝ ավարտական քննությամբ և (կամ) բակալավրի ավարտական աշխատանքի պաշտպանությամբ, իսկ ուսուցումն ավարտած անձին շնորհվում է բակալավրի որակավորման աստիճան:

2) երկրորդ՝ մագիստրոսի աստիճանով ուսուցում, որի արդյունքում ուսանողը ձեռք է բերում տվյալ բնագավառի խոր մասնագիտացված գիտելիք, հմտություններ և կարողունակություն՝ աշխատելու և (կամ) ասպիրանտուրայում ուսումը շարունակելու, ինչպես նաև՝ հետազոտական գործունեություն իրականացնելու, համար:

ա. Մագիստրոսի ուսուցման համար նախապայման է բակալավրի որակավորման աստիճանը կամ դրան համարժեք որակավորումը:

բ. Մագիստրոսի ուսուցումն ամփոփվում է մագիստրոսի աստիճանի ամփոփիչ ատեստավորմամբ՝ մագիստրոսական ավարտական աշխատանքի (նախագիծ, թեզ և այլն) պաշտպանությամբ և (կամ) մագիստրոսի ավարտական քննությամբ, իսկ ուսուցումն ավարտած անձին շնորհվում է մագիստրոսի որակավորման աստիճան:

3) երրորդ՝ ասպիրանտական ուսուցում, որի արդյունքում ուսանողը ձեռք է բերում խոր և համալիր գիտելիք, հմտություններ և կարողունակություն՝ մեկ կամ մի քանի փոխհատվող ոլորտներում հետազոտական և մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու և նոր գիտելիք ստեղծելու համար:

ա. Ասպիրանտի ուսուցման համար նախապայման է մագիստրոսի որակավորման աստիճանը կամ դրան համարժեք որակավորումը, բժշկական մասնագիտությունների դեպքում՝ բժշկի:

բ. Ասպիրանտի ուսուցումն ամփոփվում է ատենախոսության պաշտպանությամբ, իսկ ուսուցումն ավարտած և ատենախոսությունը պաշտպանած անձին շնորհվում է գիտական աստիճան:

4) աստիճանաշնորհող կրթական ծրագրերը կարող են լինել նաև ինտեգրված ծրագրով ուսուցմամբ՝ ընդգրկելով ուսումնառության առաջին և երկրորդ աստիճանները:

ա. Ինտեգրված ծրագրով ուսուցման համար նախապայման է առնվազն միջնակարգ կրթությունը կամ դրան համարժեք համապատասխան որակավորումը կամ միջնակարգ կրթությանը համարժեք օտարերկրյա որակավորումը:

բ. Ինտեգրված ծրագրով ուսումնառած անձին շնորհվում է մագիստրոսի որակավորմանը համարժեք որակավորման աստիճան, իսկ ինտեգրված բժշկական ծրագրով ուսումնառած անձին՝ <<բժիշկ>> կամ <<բժիշկ-ստոմատոլոգ>> որակավորման աստիճան:

8. Բարձրագույն բժշկական կրթության ինտեգրված կամ համարժեք ծրագրով ուսուցումն անցած շրջանավարտը կարող է կրթությունը շարունակել բժշկական բարձրագույն կրթության կլինիկական ռեզիդենտուրայում՝ բժշկական, ստոմատոլոգիական մասնագիտության կամ ընդհանուր բժշկական գործունեության կրթական ծրագրով, որի ավարտին շնորհվում է բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանի որակավորում: Կլինիկական ռեզիդենտուրայի ուսուցման տևողությունը մեկից մինչև չորս տարի է:

9. Կլինիկական ռեզիդենտուրան իրականացվում է պետական և հանրային բժշկական բուհերում:

10. Բժշկական բարձրագույն կրթության կլինիկական ռեզիդենտուրայի ծրագիրն ավարտվում է ավարտական քննությամբ, որը հանձնելուց հետո անձին շնորհվում է տվյալ մասնագիտացման գծով <<բժիշկ-մասնագետ>> կամ <<ընդհանուր բժշկական գործունեության բժիշկ>> որակավորման աստիճան:

11. Կլինիկական ռեզիդենտուրայի կրթական ծրագրերի ցանկը սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից:

12. Բակալավրի կրթական աստիճանով կրթական ծրագրերի բեռնվածությունը պետք է կազմի ոչ պակաս 180 և ոչ ավելին, քան 240 կրեդիտը: Բակալավրի որակավորման աստիճան ստանալու համար ուսուցման տևողությունը պետք է կազմի առնվազն 3 տարի:

13. Մագիստրոսի կրթական աստիճանով կրթական ծրագրերի բեռնվածությունը պետք է կազմի ոչ պակաս 60 և ոչ ավելին, քան 120 կրեդիտը: Մագիստրոսի որակավորման աստիճան ստանալու համար ուսուցման տևողությունը պետք է կազմի առնվազն 1 տարի:

14. Ասպիրանտի կրթական աստիճանով կրթական ծրագրերի բեռնվածությունը պետք է կազմի 180 կրեդիտ: Մասնագիտության դոկտորի որակավորման աստիճան ստանալու համար ուսուցման տևողությունը պետք է կազմի առնվազն 3 տարի:

15. Ինտեգրված ծրագրով կրթական ծրագրերի բեռնվածությունը պետք է կազմի ոչ պակաս 300 և ոչ ավելին, քան 360 կրեդիտը: Ինտեգրված ծրագրի առաջին մասը (համարժեք բակալավրին) պարտադիր պետք է լինի առաջին շրջափուլի կրթական ծրագրին, իսկ մնացած մասը՝ երկրորդ շրջափուլի կրթական ծրագրին համարժեք: Ինտեգրված ծրագրով որակավորման աստիճան ստանալու համար ուսուցման տևողությունը պետք է կազմի առնվազն 5 տարի, բայց ոչ ավելին, քան 6 տարին:

16. Միևնույն մասնագիտությամբ առաջին և երկրորդ որակավորման աստիճաններում ուսանողի կողմից ձեռք բերվող կրեդիտների թիվը չի կարող պակաս լինել, քան 300 կրեդիտը:

17. Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգում բոլոր կրթական աստիճաններում ուսանողի տարեկան լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը կազմում է առավելագույնը 60 կրեդիտ, իսկ նվազագույնը՝ 48 կրեդիտ: Հեռակա և հեռավար ուսուցման ձևերով ուսումնառության ընդհանուր տևողությունը երկարացվում է կես տարուց մինչև 1 տարի՝ ըստ կրթական աստիճանների:

18. Ուսանողը յուրաքանչյուր կիսամյակի ավարտին՝ կրթական ծրագրի պահանջներին համաձայն, պարտավոր է գումարային լրացնել ավարտման ենթակա ուսումնական բեռնվածության առնվազն 80 տոկոսը, իսկ առկա ուսուցման ձևով առնվազն 70 տոկոսը լրացրած ուսանողին բուհը պետք է առաջարկի ուսումը շարունակել հեռակա ուսուցման ձևով, եթե տվյալ մասնագիտությամբ նախատեսված չէ միայն առկա ուսուցում: Հակառակ դեպքում ուսանողը հեռացվում է բուհից:

19. Համատեղ որակավորում շնորհող կրթական ծրագրերի ծավալը (տևողությունը) սահմանվում է բուհի գիտական խորհրդի կողմից՝ սույն օրենքի դրույթներին համաձայն:

Հոդված 10. Բարձրագույն կրթության համատեղ կրթական ծրագրերի պահանջները և համատեղ կրթական ծրագրի իրականացման համագործակցության պայմանագիրը

1. Բարձրագույն կրթության համատեղ կրթական ծրագիրը պետք է բավարարի հետևյալ պահանջներին.

1) համատեղ կրթական ծրագիր կարող է իրականացվել բարձրագույն կրթության նույն աստիճանում Հայաստանի Հանրապետության բուհերի կամ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա ուսումնական հաստատության համագործակցության դեպքում՝ համագործակցության պայմանագրի հիման վրա,

2) համատեղ կրթական ծրագրի մասնակից առնվազն մեկ բուհ պետք է ունենա համապատասխան աստիճանում նույն կրթական ծրագրով կրթություն իրականացնելու և համապատասխան որակավորում շնորհելու իրավունք,

3) եթե համատեղ կրթական ծրագրի մի մասն իրականացվում է օտարերկրյա պետության որևէ ուսումնական հաստատությունում, ապա այդ ուսումնական հաստատության կողմից շնորհված ավարտական փաստաթուղթը պետք է ճանաչվի այդ պետության կողմից,

4) համատեղ կրթական ծրագրի համագործակցության պայմանագրով իրականացվող կրթական ծրագրի վերջնարդյունքները պետք է լինեն իրագործելի, հավաստված որակի ապահովման կառուցակարգերով և ճանաչվեն ծրագրի մասնակից բոլոր ուսումնական հաստատությունների կողմից,

5) համատեղ կրթական ծրագիրը պետք է մշակվի և հաստատվի ծրագրի մասնակից բոլոր ուսումնական հաստատությունների կողմից:

2. Համատեղ կրթական ծրագրով բարձրագույն կրթության կազմակերպումը իրականացվում է համատեղ կրթական ծրագրի համագործակցության պայմանագրի հիման վրա, որը պետք է պարտադիր ներառի՝

1) համատեղ կրթական ծրագրում մասնակից ուսումնական հաստատությունների միջև պարտավորությունների բաշխումը,

2) համատեղ կրթական ծրագիր իրականացնելու հիմքերը, այդ թվում՝ մասնակից ուսումնական հաստատություններում ուսանողների ընդունելության, ուսուցման, գնահատման, հեռացման, ամփոփիչ ատեստավորման, որակավորման շնորհման և ավարտական փաստաթղթի տրամադրման պայմանները, իսկ տարբերության դեպքում՝ համադրելիության պայմանները,

3) դասավանդման (ուսուցման) լեզուն (լեզուները),

4) որակի ապահովման համատեղ հիմքերը,

5) մասնակից ուսումնական հաստատությունների ուսանողների և դասախոսական կազմի իրավունքներն ու պարտականությունները և վեճերի լուծման կարգը,

6) համատեղ կրթական ծրագրի ֆինանսավորման պայմանները՝ այդ թվում՝ վարձավճարների չափը, վճարման պայմանները, արտոնությունների և ուսանողական կրթաթոշակների տրամադրումը,

7) համատեղ կրթական ծրագրի փոփոխման, դադարեցման և հետագա շարունակման պայմանները:

Հոդված 11. Բարձրագույն կրթության ավարտական փաստաթուղթը և դրա հավելվածը, փաստաթղթերի գնահատումը և ճանաչումը

1. Բարձրագույն կրթության ավարտական փաստաթուղթը և դրա հավելվածը՝

1) բարձրագույն կրթության առաջին, երկրորդ աստիճանների և ինտեգրված ծրագրերով ուսումնառության ավարտին և ամփոփիչ ատեստավորման դրական արդյունքի հիման վրա անձին տրվում է շնորհված որակավորումը հավաստող ավարտական փաստաթուղթ (դիպլոմ) և համապատասխան հավելված: Ասպիրանտական կրթական ծրագրի յուրացման և պաշտպանած ատենախոսության արդյունքում անձին շնորհվում է գիտական աստիճանը հավաստող դիպլոմ,

2) աստիճան չշնորհող կրթական ծրագրի (այդ թվում՝ լրացուցիչ կրթության) ավարտին անձին տրվում է բուհի կողմից սահմանված ձևանմուշով ուսումնառությունը հավաստող վկայական կամ հավաստագիր,

3) դիպլոմի, դիպլոմի հավելվածի և վկայականի ձևանմուշները, դրանց պատվիրման, բաշխման, լրացման, հաշվառման, գրանցման և պահպանման կարգը սահմանվում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից,

4) համատեղ կրթական ծրագրով ուսումնառությունն ավարտած և ամփոփիչ ատեստավորումն անցած անձանց տրվում է կամ համատեղ դիպլոմ կամ համատեղ կրթական ծրագրի մասնակից յուրաքանչյուր բուհի դիպլոմ՝ համատեղ կրթական ծրագիր իրականացնելու պայմանագրում սահմանված պայմանների համաձայն:

2. Բարձրագույն կրթությունը հավաստող դիպլոմները և դրանց հավելվածները, ինչպես նաև վկայականները, բուհերի կողմից տրամադրվում են անվճար:

3. Բուհերի կողմից տրվող կրթությունը հավաստող ավարտական փաստաթղթերը (դիպլոմները), այդ թվում՝ համատեղ կրթական ծրագրի արդյունքում, պետք է գրանցվեն Հայաստանի Հանրապետության ավարտական փաստաթղթերի էլեկտրոնային համակարգում, որը վարում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը:

4. Տվյալ կամ ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում անցած այլ բուհում բարձրագույն կրթության հաջորդ կրթական աստիճանում սահմանված կարգով ուսումնառությունը շարունակելու իրավունք ունեն միայն այն անձինք, որոնք ստացել են ինստիտուցիոնալ հավատարմագրված բարձրագույն կրթության համապատասխան աստիճանի դիպլոմ:

5. Բուհերի ավարտական փաստաթղթերի պետական ճանաչումը.

1) Հայաստանի Հանրապետության օրենքով նախատեսված հանրային ծառայության պաշտոններում կարող են աշխատել կամ միջազգային ներկայացուցչական գործառույթ կատարել այն անձինք, ովքեր ստացել են ինստիտուցիոնալ և (կամ) համապատասխան մասնագիտության կրթական ծրագրով հավատարմագրված բուհի կողմից շնորհված որակավորում ու դիպլոմ,

2) օտարերկրյա ուսումնական հաստատությունների կողմից շնորհված բարձրագույն կրթության որակավորումները գնահատվում և ճանաչվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և Լիսաբոնի ճանաչման կոնվենցիայի, այդ բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա պետությունների միջև կնքված միջպետական, միջկառավարական պայմանագրերով և (կամ) համաձայնագրերի համաձայն:

Հոդված 12. Բուհի լիցենզավորումը

1. Բուհի կրթական գործունեության լիցենզավորումը՝

1) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում՝ անկախ գերատեսչական ենթակայությունից և կազմակերպարավական ձևերից, բարձրագույն կրթական ծրագրեր (ըստ կրթական աստիճանների և ուսուցման ձևերի) իրականացնող իրավաբանական անձինք ենթակա են լիցենզավորման, և արգելվում է առանց լիցենզիայի զբաղվել Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված լիցենզավորման ենթակա գործունեության ձևերով,

2) պետական բուհերին տրվում է անժամկետ լիցենզիա,

3) հանրային և մասնավոր բուհերի լիցենզիան տրվում է 10 տարի ժամկետով և սույն օրենքի դրույթների համաձայն լիցենզիայի ժամկետը ենթակա է երկարաձգման ևս 7 տարի ժամկետով, եթե սույն օրենքի պահանջներին համապատասխան ստացել է ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում:

2. Բուհի լիցենզիայի տրամադրման համար հիմք են՝

1) կրթական գործունեության իրականացնելու համար անհրաժեշտ ուսումնական տարածքի առկայությունը, որի նկատմամբ բուհն ունի Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված համապատասխան իրավունքները,

2) ուսումնաարտադրական պրակտիկայի և լաբորատոր բազայի, անհրաժեշտ գույքի, գրադարանային-տեղեկատվական համակարգի առկայությունը և ուսումնամեթոդական ապահովումը,

3) համապատասխան կրթական մակարդակներով միաժամանակ ուսուցում ապահովելու համար մանկավարժական և պրոֆեսորադասախոսական հիմնական կազմի, գիտահետազոտական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի ապահովումը, որոնց հետ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով կնքված են աշխատանքային պայմանագրեր,

4) անհրաժեշտ ֆինանսական միջոցների առկայությունը, իսկ լիցենզիայի երկարաձգման դեպքում՝ ֆինանսական միջոցների կայունությունը և ուսանողների աջակցության ֆոնդի առկայությունը,

5) առնվազն հինգ տարվա ռազմավարական ծրագրի առկայությունը,

6) ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ունեցող առնվազն երկու բուհերի հետ համաձայնագրերի առկայությունը, համաձայն որի՝ բուհի լուծարման, սնանկության, լիցենզիայի կասեցման, լիցենզիայի կամ հավատարմագրման դադարեցման դեպքում ուսանողները կարող են իրենց ուսումնառությունը շարունակել այդ հավատարմագրված բուհերի համապատասխան կամ հարակից մասնագիտություններով,

7) որակի ապահովման ներքին համակարգի առկայությունը:

3. Լիցենզավորման գործընթացն իրականացվում է <<Լիցենզավորման մասին>> Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

4. Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա պետությունների, ուսումնական հաստատությունների կամ կազմակերպությունների մասնակցությամբ ստեղծված բուհերը, ինչպես նաև օտարերկրյա բուհերի մասնաճյուղերը, անկախ իրենց կազմակերպարավական ու սեփականության ձևից, Հայաստանի Հանրապետությունում կրթական գործունեություն իրականացնելու նպատակով ենթակա են լիցենզավորման Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով, սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

5. Լիցենզավորված բուհը պարտավոր է դիմել լիցենզավորման նոր գործընթացի՝ սույն օրենքով սահմանված լիցենզիա ժամկետի ավարտից ոչ ուշ, քան 1 տարի առաջ:

6. Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության, սույն օրենքի դրույթներին և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգի պահանջներին չհամապատասխանելու պարագայում կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից նոր լիցենզիա չտրամադրելու (մերժելու), լիցենզիան կասեցնելու կամ դադարեցնելու դեպքում բուհը չի կարող նոր ուսանողներ հավաքագրել և ընդունելություն կատարել:

7. Կրթական ծրագրերի իրականացման լիցենզիայի գործողությունը կասեցնելու և (կամ) դադարեցնելու, ինչպես նաև նոր լիցենզիա չտրամադրելու (մերժելու) կամ լիցենզիայից զրկելու դեպքերում բուհերի (դրանց մասնագիտությունների) սովորողները կարող են մասնակցել համապատասխան մասնագիտություններով հավատարմագրված կրթական ծրագրեր իրականացնող բուհերում ընթացիկ և (կամ) ամփոփիչ ատեստավորմանը կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգով:

8. Բուհը լիցենզիա ստանալուց հետո ցանկացած պահի, բայց ոչ ուշ, քան լիցենզիա ժամկետի ավարտից 1 տարի առաջ, կարող է դիմել կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմին լիցենզիայում փոփոխություն կատարելու համար:

9. Սույն օրենքի դրույթներին և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին համապատասխան ինստիտուցիոնալ ու ծրագրային հավատարմագրման գործընթացներին դիմելու համար բուհի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի լիցենզավորված լինելը պարտադիր պայման է:

Հոդված 13. Բուհի նկատմամբ կիրառվող նախազգուշացումը, տուգանքը, տուգանքի չափերը և լիցենզիայի գործունեության դադարեցումը

*(սույն Հոդվածը հանվել է)

Հոդված 14. Բարձրագույն կրթության որակի ապահովումը և դրա նկատմամբ վերահսկողությունը

1. Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման համակարգը ներառում է՝

1) բուհերի կրթական գործունեության որակի ապահովման ներքին համակարգը,

2) բուհերի կրթական գործունեության որակի ապահովման արտաքին համակարգը,

3) պետության կողմից ստեղծված և (կամ) Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից սահմանված կարգով ճանաչված որակի գնահատման անկախ կառույցը (այսուհետ՝ որակի գնահատման կառույց), որոնք իրականացնում են բարձրագույն կրթության որակի արտաքին գնահատում և (կամ) հավատարմագրում,

4) որակի գնահատման կառույցի գործունեության որակի ապահովման արտաքին և ներքին համակարգերը:

2. Բուհերի և բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ներքին համակարգը նախատեսում է հետևյալ գործընթացների իրականացում՝

1) որակի ապահովման սկզբունքների և ընթացակարգերի մշակում և ներդնում,

2) ՈԱՇ-ի բնութագրիչներին համապատասխան մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշակում և հաստատում,

3) ուսուցման և ուսանողների գնահատման (այդ թվում՝ ուսանողակենտրոն) մեթոդների ներդնում,

4) ուսանողների ընդունելության, առաջադիմության, որակավորման շնորհման և ճանաչման գործընթացների կանոնակարգում,

5) գիտամանկավարժական և ուսումնաօժանդակ կազմերի ընտրության և որակավորման բարձրացման ապահովում,

6) ուսումնական գործընթացի կազմակերպման և ուսանողներին օժանդակության տրամադրման համար անհրաժեշտ ռեսուրսներով ապահովում,

7) ուսումնական և այլ գործընթացների արդյունավետ կառավարման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության ապահովում,

8) կրթական ծրագրերի և այլ գործունեության վերաբերյալ հանրությանը տեղեկատվության տրամադրում,

9) կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման և պարբերական գնահատման իրականացում,

10) բուհերում ակադեմիական գրագործության կանխման և հայտնաբերման արդյունավետ կառուցակարգերի կիրառում,

11) այլ գործընթացներ:

3. Բուհերը պետք է ունենան որակի ցուցանիշներ իրենց գործունեության գնահատման համար, իրականացնեն ուսումնական և հետազոտական գործունեության որակի պարբերական ինքնավերլուծություն և նախաձեռնեն բուհի ու մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի արտաքին գնահատում՝ որակի գնահատման կառույցների կողմից:

4. Բուհերի և բարձրագույն կրթության որակի ապահովման արտաքին համակարգը նախատեսում է հետևյալ գործընթացների իրականացում.

1) բուհերի կրթական և հետազոտական, ինչպես նաև՝ բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ներքին և արտաքին համակարգերի փոխկապակցում,

2) որակի ապահովման արտաքին գործառնության ապահովում,

3) պետության կողմից սահմանված, ինչպես նաև՝ եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքի որակի ապահովման հրապարակված չափորոշիչներին ու չափանիշներին և ուղենիշներին համապատասխան որոշումների կայացում,

4) մատչելի և հանրությանը հասանելի հաշվետվողականության ապահովում,

5) որակի ապահովման արտաքին համակարգի պարբերական ուսումնասիրությունների իրականացում և ստացված արդյունքների հիման վրա համակարգի ապահովում և բարելավում,

6) գնահատվող բուհերի կողմից գնահատման արդյունքների բողոքարկման հնարավորության ապահովում,

7) այլ գործընթացներ:

5. Բարձրագույն կրթության որակի արտաքին գնահատման կառույցների կողմից իրականացվող որակի ապահովումը նախատեսում է հետևյալ գործընթացների իրականացում.

1) բուհերի կրթական ու հետազոտական գործունեության և մասնագիտական կրթական ծրագրերի որակի արտաքին գնահատում ու հավաստում,

2) բուհերի ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրում,

3) որակի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվության և հաշվետվությունների ներկայացում ու հրապարակում,

4) իրենց գործունեության պարբերական արտաքին գնահատում,

5) այլ գործընթացներ:

6. Բարձրագույն կրթության որակի նկատմամբ վերահսկողությունն ուղղված է բարձրագույն կրթության ոլորտում միասնական պետական քաղաքականության ապահովմանը, շրջանավարտների պատրաստման որակի բարձրացմանը, բարձրագույն կրթության համակարգի ֆինանսական և այլ ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործմանը:

7. Բարձրագույն կրթության որակի նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը՝ որակի գնահատման կառույցների աջակցությամբ:

8. Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման նպատակով բուհը պարտավոր է հրապարակել որակի գնահատման և (կամ) հավատարմագրման չափանիշները, որակի գնահատման կառույցի կողմից տրված եզրակացությունները, ինչպես նաև որակի գնահատման ընթացիկ արդյունքները:

9. Բարձրագույն կրթության համակարգում որակի ապահովման գործընթացների սկզբունքներն են գնահատման և որոշումների կայացման անկախությունն ու օբյեկտիվությունը, անընդհատությունը, թափանցիկությունը և հրապարակայնությունը:

Հողված 15. Բուհի և մասնագիտության կրթական ծրագրերի հավատարմագրումը

1. Բուհի և մասնագիտության կրթական ծրագրերի հավատարմագրումը՝

1) անկախ բուհի գերատեսչական ենթակայությունից և կազմակերպատիրական ձևից՝ ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրումն իրականացվում է որակի գնահատման կառույցների կողմից՝ սույն օրենքի դրույթների համաձայն և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով,

2) ծրագրային հավատարմագրման համար կարող է դիմել միայն ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ստացած բուհը,

3) ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրումն իրականացվում է ըստ բուհերի և դրանց մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի կամ կրթական ծրագրերի խմբերի,

4) Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն կրթության համակարգում հավատարմագրման ենթակա են բարձրագույն կրթության 1-3 (այդ թվում՝ ինտեգրված ծրագրով ուսուցման) կրթական աստիճաններով ուսուցման մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը,

5) բուհի մասնաճյուղը հավատարմագրվում է ընդհանուր հիմունքներով՝ մասնաճյուղ ունեցող բուհի հայտի հիման վրա՝ մայր բուհի կազմում, և տրվում է մեկ միասնական հավատարմագիր մայր բուհին,

6) բուհի կողմից տրամադրված ավարտական փաստաթղթում (դիպլոմում), ինչպես նաև՝ դիպլոմի հավելվածում, պարտադիր նշվում է բուհի, դրա առանձին մասնագիտության կրթական ծրագրի հավատարմագրված լինելու (առկայության դեպքում) փաստը:

2. Հայաստանի Հանրապետությունում լիցենզավորված բուհը կարող է դիմել ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրման սույն օրենքի դրույթների համաձայն ու չի կարող հանդես գալ որպես հավատարմագրված (ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային) բուհ, եթե չի անցել համապատասխան հավատարմագրման գործընթաց սույն օրենքով և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանված կարգով:

3. Եթե բուհը երկրորդ անգամ չի ստանում ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում, ապա բուհի և դրա մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի լիցենզիան կասեցվում է:

4. Եթե բուհի միևնույն մասնագիտության կրթական ծրագրի ծրագրային հավատարմագրումն երկու անգամ անընդմեջ մերժվում է, ապա կասեցվում է բուհի լիցենզիան սվյալ մասնագիտության կրթական ծրագրի մասով:

5. Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ունեցող բուհի շրջանավարտը կարող է իր ուսումնառությունը շարունակել հաջորդ կրթական աստիճանում՝ ծրագրային հավատարմագրում ունեցող մասնագիտության կրթական ծրագրով:

6. Հայաստանի Հանրապետությունում գործող օտարերկրյա բուհերը կամ օտարերկրյա բուհերի մասնաճյուղերը, Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա այլ պետությունների, ինչպես նաև՝ բուհերի կամ կազմակերպությունների մասնակցությամբ ստեղծված բուհերը, Հայաստանի Հանրապետությունում ենթակա են հավատարմագրման Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և սույն օրենքով սահմանված կարգով, եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

7. Հավատարմագրման կարգը, չափանիշները և հավատարմագրի գործողության ժամկետը կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի ներկայացմամբ հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

8. Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրված բուհերը և դրանց ծրագրային հավատարմագրում ունեցող մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը գրանցվում են հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից սահմանված կարգով:

Հողված 16. Ընդունելությունը բարձրագույն կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատություններում

1. Հայաստանի Հանրապետությունում գործող բոլոր բուհերում, անկախ դրանց գերատեսչական ենթակայությունից և կազմակերպարավական ձևից, ինչպես նաև՝ ուսուցման ձևից (առկա, հեռակա, հեռավար), ըստ հիմնական կրթական աստիճանների ընդունելությունը իրականացվում է մրցութային հիմունքներով՝ նախորդ կրթական աստիճանի համապատասխան կրթություն ստացած և համապատասխան ավարտական փաստաթուղթ ունեցող անձանց դիմումների հիման վրա՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիներն ազատ են բուհի, ուսուցման ձևերի, բարձրագույն կրթության աստիճանների և կրթական ծրագրերի ընտրության մեջ, եթե բավարարում են ընդունելության պայմանները:

2. Բուհն ըստ կրթական աստիճանի իրավունք ունի ընդունելություն հայտարարելու միայն համապատասխան լիցենզիայի (լիցենզիաների) առկայության դեպքում: Բուհը պարտավոր է ծանոթացնել դիմորդին իր լիցենզիային, կանոնադրությանը և ներքին կանոնակարգերին, ինչպես նաև՝ ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման վկայականին (առկայության դեպքում)՝ հրապարակելով այդ տեղեկությունները:

3. Այն անձինք, որոնք ունեն առնվազն միջնակարգ կամ դրան համարժեք կրթությունը հավաստող համապատասխան ավարտական փաստաթուղթ և հանձնել են ընդունելության քննությունները, իրավունք ունեն մրցութային հիմունքներով շարունակելու իրենց ուսումը բուհի բակալավրի կրթական աստիճանով (ինչպես նաև՝ ինտեգրված ծրագրով ուսուցմամբ)՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

4. Ընդունելության քննությունները միասնական, կենտրոնացված և ներբուհական քննություններն են: Միասնական և կենտրոնացված քննությունները կազմակերպում և իրականացնում է պետության կողմից լիազորված համապատասխան մասնագիտացված կազմակերպությունը, իսկ ներբուհական քննությունները՝ բուհերը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

5. Բակալավրի կրթական աստիճանով (ինչպես նաև՝ ինտեգրված ծրագրով ուսուցմամբ) կրթություն իրականացնող բուհերի տվյալ տարվա մասնագիտությունների և ընդունելության քննությունների ցանկը բուհերի ներկայացմամբ հաստատում և մինչև տվյալ տարվա դեկտեմբերի 1-ը պաշտոնապես հրապարակում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը: Հաստատված ցանկում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելն արգելվում է:

6. Բուհերի տվյալ տարվա մասնագիտությունների և ընդունելության քննությունների ցանկը ներառում է՝

- 1) կրթության ձևը (առկա (ստացիոնար), հեռակա, հեռավար (դիստանցիոն)),
- 2) մասնագիտություններն ըստ բուհերի,
- 3) յուրաքանչյուր մասնագիտության համար նախատեսված ընդունելության քննությունների առարկաների անվանումը,
- 4) քննության տեսակը (մրցութային, ոչ մրցութային կամ հարգազրույց),
- 5) քննության ձևը՝ գրավոր (թելադրություն, շարադրություն, թեսթ), բանավոր և այլն:

7. Անկախ կազմակերպարավական ձևից և կարգավիճակից՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա պետությունների, բուհերի կամ կազմակերպությունների մասնակցությամբ ստեղծված (այդ թվում՝ օտարերկրյա բուհերում կամ օտարերկրյա բուհերի մասնաճյուղերում), բակալավրի կրթական աստիճանի (ինչպես նաև՝ ինտեգրված ծրագրով ուսուցմամբ) ցանկացած մասնագիտության գծով Հայաստանի Հանրապետության

քաղաքացիների ընդունելության համար <<Հայոց լեզու>> առարկայի միասնական քննությունը պարտադիր է:

8. Այն անձինք, որոնք ընդունելության համար ներկայացվող ավարտական փաստաթղթում չունեն ավարտական գնահատական <<Հայոց լեզու>> առարկայից, կարող են դրա փոխարեն միասնական քննություն հանձնել այլ առարկայից՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

9. Միասնական և կենտրոնացված քննությունների առաջադրանքները սահմանվում են կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հաստատված հանրակրթական առարկայական ծրագրերին համապատասխան:

10. Ներքուհական քննությունների առաջադրանքները սահմանվում են կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից:

11. Ընդունելության քննություններ հանձնած և դրական միավորներ ստացած անձինք ստանում են վկայագրեր, որի ձևը և գործողության ժամկետը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

12. Վկայագիր ունեցող անձինք կարող են մասնակցել բակալավրի կրթական աստիճանով (ինչպես նաև՝ ինտեգրված ծրագրով ուսուցմամբ) բուհերի կողմից կազմակերպվող ընդունելության մրցույթին՝ ըստ բուհերի մասնագիտությունների անվճար և վճարովի տեղերի:

Մրցույթի անցկացման կարգը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

13. Այն անձինք, որոնք ունեն համապատասխան մասնագիտության բակալավրի աստիճանի կրթությունը հավաստող ավարտական փաստաթուղթ, իրավունք ունեն մրցութային հիմունքներով՝ նախորդ ուսումնառության միջին որակական գնահատականների հաշվառմամբ և առանց ընդունելության լրացուցիչ մուտքային պայմանների, շարունակելու իրենց ուսումը տվյալ կամ մեկ այլ բուհի նույն մասնագիտության մագիստրոսի կրթական աստիճանով:

14. Անվճար ուսուցմամբ մրցույթն անցկացվում է տվյալ բուհի բակալավրի կրթական աստիճանն ավարտած դիմորդների միջև, իսկ թափուր տեղերի առկայության դեպքում՝ այլ բուհեր ավարտածների միջև:

15. Այն անձինք, որոնք ունեն համապատասխան մասնագիտության բակալավրի աստիճանի կրթությունը հավաստող ավարտական փաստաթուղթ, իրավունք ունեն մրցութային հիմունքներով շարունակելու ուսումը տվյալ կամ մեկ այլ բուհի մագիստրոսի կրթական աստիճանի՝ իրենց նախընտրած մասնագիտությամբ՝ ընդունելության լրացուցիչ մասնագիտական քննությունների հանձմամբ և ըստ անհրաժեշտության՝ նախորդ ուսումնառության միջին որակական գնահատականների հաշվառմամբ:

16. Այն անձինք, որոնք ունեն համապատասխան մասնագիտության մագիստրոսի աստիճանի, իսկ բժշկական մասնագիտություններով՝ բժշկի, կլինիկական ուղղվածությամբ բժշկական մասնագիտությունների դեպքում՝ բժիշկ-մասնագետի, ավարտական փաստաթուղթ, իրավունք ունեն մրցութային հիմունքներով՝ նախորդ ուսումնառության միջին որակական գնահատականների հաշվառմամբ և ընդունելության լրացուցիչ մուտքային պայմաններին բավարարելու դեպքում, շարունակելու իրենց ուսումը բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանում (ասպիրանտուրայում):

17. Բարձրագույն կրթության եռաստիճան համակարգում երրորդ աստիճանի (ասպիրանտուրայի) համար ընդունելության կարգը հաստատում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը:

18. Այն դիմորդները, որոնք ընդունելության մրցույթի արդյունքներով սահմանված կարգին համապատասխան իրավունք են ստացել սովորելու պետական բյուջեի ֆինանսավորմամբ մի քանի մասնագիտությունների կամ տարբեր բուհերի միևնույն մասնագիտության գծով, մինչև

համապատասխան կրթական աստիճանի ընդունելության վերջնաժամկետը պետք է ընտրեն մեկ բուհ (մասնագիտություն), որում ցանկանում են ստանալ բարձրագույն կրթություն: Այդ ժամկետների ավարտից հետո՝ 5-օրյա ժամկետում, կրթության պետական կառավարման մարմնի կողմից հաստատվում են բուհեր սահմանված կարգով ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վճարի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) ընդունված բոլոր ուսանողների ցուցակները՝ ըստ բուհերի և մասնագիտությունների:

19. Բուհն ուսանողի հետ կնքում է պայմանագիր, որի տեքստը նախօրոք հրապարակվում է բուհի ընդունելության հայտարարության հետ:

1) Բուհի և ուսանողի միջև կնքված պայմանագրում պարտադիր ամրագրվում են սովորելու տարիների տևողությունը և տվյալ բուհում բարձրագույն կրթության տվյալ աստիճանի համար նախատեսված ուսման վարձի ընդհանուր չափը՝ բաշխված ըստ ուսումնական տարիների:

2) Ուսանողի հետ կնքված պայմանագիրը, այդ թվում՝ այդ պայմանագրով նախատեսված ուսման վարձի ընդհանուր և դրա՝ ըստ տարիների բաշխված չափերը, ուսումնառության ամբողջ ընթացքում փոփոխման ենթակա չեն: Հեռացումից (ազատումից) հետո վերականգնված ուսանողի ուսման վարձը հաշվարկվում է տվյալ տարվա համար սահմանված վարձավճարի չափով, և նրա հետ կնքվում է նոր պայմանագիր:

20. Պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայության զորակոչվելու, առողջական վիճակի պատճառով, ինչպես նաև՝ մինչև երեք տարեկան երեխայի խնամքի նպատակով ձևակերպված արձակուրդից վերադարձած ուսանողի ուսանողական իրավունքները վերականգնելիս պահպանվում է բուհ ընդունվելու պահին սահմանված ուսման վարձավճարի չափը, որն ենթակա չէ փոփոխման ամբողջ ուսումնառության ընթացքում, բացառությամբ վարձավճարի նվազման դեպքի, եթե ուսանողն ուսանողական իրավունքները վերականգնելու վերաբերյալ դիմումը ներկայացրել է ուսումնառության ընդհատման պատճառը վերանալու օրվանից հետո ոչ ուշ, քան երկու ամսվա ընթացքում:

21. Նպատակային ուսուցմամբ ուսանող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների համար պետությունը երաշխավորում է բուհերում մրցութային կարգով անվճար բարձրագույն կրթություն ստանալու իրավունք: Այս դեպքում մրցութային ընդունելությունն իրականացվում է ընդհանուր մրցույթից առանձնացված՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ հաստատված կարգի:

22. Նպատակային ուսուցմամբ ընդունված ուսանողի հետ կնքված պայմանագրում պարտադիր ամրագրվում է նաև հետևյալ պայմանը. ուսանողը ավարտելուց հետո՝ առնվազն 3 տարի ժամկետով, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով գործուղվում է աշխատելու ուղեգրող կազմակերպության նախատեսած վայրերում: Այս պայմանը չկատարելու դեպքում շրջանավարտը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով և ժամկետներում պարտավոր է փոխհատուցել ուսումնառության տարիների համար Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացված ուսանողական կրթաթոշակի կրկնապատիկը: Փոխհատուցված գումարի 70 տոկոսը բուհը վերադարձնում է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե, իսկ 30 տոկոսը տնօրինում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

23. Պետության համար առաջնահերթ և կարևորություն ներկայացնող ոլորտների մասնագիտությունների ցանկը ըստ կրթական աստիճանների հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը, ինչպես նաև սահմանված կարգով տրամադրում է այդ ուսանողների ուսանողական կրթաթոշակը:

24. Պետության կողմից ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վճարի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) տեղերի թիվը՝ ըստ բարձրագույն կրթության աստիճանների, բուհերի, մասնագիտությունների, ինչպես նաև՝ ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վճարի մասնակի փոխհատուցմամբ (վճարովի) տեղերի ընդհանուր թիվը՝ ըստ բարձրագույն կրթության աստիճանների և բուհերի, հաստատում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը: Համապատասխան բնագավառների լիազոր մարմինների, կազմակերպությունների և լիցենզավորված բուհերի ներկայացրած հայտերի հիման վրա՝ ըստ բուհերի, դրանց մասնագիտությունների և ուսուցման ձևերով ունեցած լիցենզիայի տեղերի սահմաններում վճարովի տեղերի թիվը հաստատում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից բարձրագույն կրթության աստիճանների և բուհերի համար հաստատված ընդհանուր տեղերի շրջանակներում:

25. Պետության կողմից ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վճարի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) տեղերի մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները սահմանված կարգով կարող են մասնակցել կրթության պետական կառավարման լիազոր մարմնի կողմից հատկացված վճարովի տեղերի մրցույթին:

26. Բարձրագույն ռազմաուսումնական հաստատություն ընդունված անձի հետ կնքվում է պայմանագիր՝ «Զինվորական ծառայություն անցնելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված կարգով:

27. Բուհերի ընդունելության քննություններ հանձնելու համար դիմորդներից կարող է գանձվել վճար՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով:

Հոդված 17. Կազմակերպությունները և միավորումները բարձրագույն կրթության համակարգում

1. Քաղաքական, կուսակցական, հասարակական, կրոնական կազմակերպությունները և միավորումները բարձրագույն կրթության համակարգում չեն գործում, բացառությամբ արհեստակցական, մասնագիտական, մշակութային, մարզական, ուսանողական և շրջանավարտների կազմակերպությունների ու միությունների:

Գ Լ ՈՒ Խ 3

ԲՈՒՀԵՐԸ ԵՎ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

Հոդված 18. Բուհի հիմնադրումը (ստեղծումը), վերակազմակերպումը և լուծարումը

1. Բուհը ստեղծվում, վերակազմակերպվում և լուծարվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

2. Բուհը ստեղծվում է հիմնադրի (հիմնադիրների) որոշմամբ:

3. Բուհը ստեղծված է համարվում հիմնադրի (հիմնադիրների) կողմից դրա կանոնադրությունը հաստատելու և օրենքով սահմանված կարգով պետական գրանցում ստանալու պահից:

Հոդված 19. Բուհերի կառավարումը

1. Բուհերի կառավարումն իրականացվում է սույն օրենքով և հաստատության կանոնադրության համապատասխան:

2. Պետական և հանրային բուհերի կառավարման մարմիններն են՝

1) կոլեգիալ կառավարման մարմիններ՝ կառավարման խորհուրդը և գիտական խորհուրդը,

2) գործադիր կառավարման մարմին՝ ռեկտորը:

3. Պետական և հանրային բուհի կառավարման խորհուրդը ստեղծվում է 5 տարի ժամկետով, սույն օրենքին և հաստատության կանոնադրությանը համապատասխան:

4. Կառավարման խորհուրդը բաղկացած է առնվազն 10 անդամից և չի կարող գերազանցել 20-ը: Խորհրդի անդամների թիվը սահմանվում է հաստատության կանոնադրությամբ:

5. Կառավարման խորհուրդը ձևավորվում է բուհի պրոֆեսորադասախոսական կազմից՝ 30 տոկոս, ուսանողության ներկայացուցիչներից՝ 20 տոկոս, բուհի հետ համագործակցող գործատուներից՝ 20 տոկոս, ինչպես նաև՝ հիմնադրի՝ 20 տոկոս, պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից առաջադրված անձանցից՝ 10 տոկոս, համամասնությամբ:

6. Ուսանողության ներկայացուցիչներին առաջադրում է ուսանողական խորհուրդը (խորհրդարանը), պրոֆեսորադասախոսական կազմից ներկայացուցիչներին՝ բուհի գիտական խորհուրդը, իսկ գործատուների ներկայացուցիչներին՝ բուհը:

Խորհրդի անդամ չեն կարող լինել քաղաքական պաշտոն զբաղեցնող անձինք և մարզպետները:

7. Առաջադրող մարմինը կարող է հիմնավոր պատճառաբանությամբ հետ կանչել իր կողմից առաջադրված անդամին:

8. Կառավարման խորհուրդն իր գործունեությունն իրականացնում է նիստերի միջոցով: Կառավարման խորհրդի նիստն իրավազոր է, եթե դրան մասնակցում է խորհրդի անդամների 2/3-ից ավելին: Քվեարկության ժամանակ կառավարման խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայն: Կառավարման խորհրդի որոշումներն ընդունվում են նիստին մասնակցող անդամների ձայների մեծամասնությամբ, եթե սույն օրենքով և բուհի կանոնադրությամբ ձայների ավելի մեծ քանակ նախատեսված չէ:

Եթե խորհրդի նիստում քննարկվում է խորհրդի որևէ անդամի կամ նրա հետ փոխկապակցված անձի գույքային կամ այլ շահերի վերաբերյալ հարց, ապա խորհրդի տվյալ անդամը քվեարկությանը չի մասնակցում:

9. Կառավարման խորհրդի նախագահի, ռեկտորի ընտրության և պաշտոնից ազատման, ինչպես նաև՝ բուհի անվանման փոփոխության, լուծարման և կանոնադրության փոփոխության կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրության հաստատման մասին որոշումներն ընդունվում են կառավարման խորհրդի անդամների ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ, եթե բուհի կանոնադրությամբ ձայների ավելի մեծ քանակ նախատեսված չէ:

10. Կառավարման խորհրդի նախագահ չի կարող ընտրվել ուսանողության և պրոֆեսորադասախոսական կազմից առաջադրված խորհրդի անդամը:

11. Բուհի ռեկտորը կառավարման խորհրդի նիստերին մասնակցում է խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

12. Կառավարման խորհրդի իրավասություններն են՝

1) իր աշխատակարգի և կառավարման խորհրդի նախագահի ընտրության կարգի հաստատումը,

2) բուհի գործունեության՝ ռեկտորի կողմից ներկայացված տարեկան և երկարաժամկետ ռազմավարական ծրագրերի հաստատումը,

3) բուհի բյուջեի և նրա փոփոխությունների, տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների և բուհի գործունեության տարեկան հաշվետվությունների հաստատումը,

4) տնտեսական ընկերությունների ստեղծման կամ դրանցում մասնակցության, ինչպես նաև առանձնացված ստորաբաժանումների և հիմնարկների ստեղծման ու դրանց կանոնադրությունների հաստատման մասին որոշում ընդունելը,

5) բուհի գործունեության (այդ թվում՝ ֆինանսատնտեսական) վերահսկողությունը, ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ իրականացնող անձի ընտրությունը,

6) բուհի անվանման փոփոխության, կանոնադրության փոփոխության կամ նոր խմբագրությամբ կանոնադրության հաստատումը,

7) կառավարման խորհրդի անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին որոշումների ընդունումը,

8) կառավարման խորհրդի նախագահի, ռեկտորի և սույն օրենքով ու բուհի կանոնադրությամբ սահմանված այլ մարմինների ընտրության ու դրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին որոշումների ընդունումը,

9) բուհի կանոնադրությամբ նախատեսված այլ մարմինների ձևավորումը,

10) ռեկտորի՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը հակասող հրամանների, հրահանգների, կարգադրությունների և ցուցումների կասեցումը կամ ուժը կորցրած ճանաչելը,

11) իր որոշումների կատարման ընթացքի վերահսկումը,

12) բուհի լուծարման հարցով դատարան դիմելու մասին որոշման ընդունումը,

13) բուհի լուծարման հանձնաժողովի (լուծարողի) նշանակումը, լուծարման կարգի ու ժամկետների սահմանումը, լուծարման միջանկյալ հաշվեկշռի և լուծարման հաշվեկշռի հաստատումը,

14) բուհի կառուցվածքի հաստատումը,

15) բուհի ռազմավարական ծրագրերի իրականացման արդյունքների մասին հաշվետվության ներկայացումը հիմնադրին և հանրությանը,

16) բուհի գնումների ընթացակարգի հաստատումը,

17) օրենքով, բուհի կանոնադրությամբ նախատեսված, ինչպես նաև՝ բուհի այլ մարմիններին օրենսդրությամբ չվերապահված այլ լիազորությունների իրականացումը:

13. Խորհրդի անդամները իրենց գործունեությունը իրականացնում են հասարակական հիմունքներով:

14. Խորհրդի նախագահի և անդամների իրավունքներն ու պարտականությունները սահմանվում են բուհի կանոնադրությամբ:

15. Խորհուրդը կարող է ունենալ ոլորտային հանձնաժողովներ, որի ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանում է խորհուրդը:

Հոդված 20. Բուհի գիտական խորհուրդը

1. Գիտական խորհուրդը բուհի ուսումնամեթոդական և գիտահետազոտական գործունեության կառավարման մարմինն է:

2. Գիտական խորհուրդը ձևավորվում և գործում է սույն օրենքին և բուհի կանոնադրությանը համապատասխան:

3. Գիտական խորհրդի կազմում ի պաշտոնե մտնում են ռեկտորը, պրոռեկտորները, արհեստակցական կազմակերպության նախագահը և բուհի համապատասխան ստորաբաժանումների ղեկավարներ, ինչպես նաև գիտամանկավարժական կազմի, ուսանողական համակազմի ներկայացուցիչներ և ընտրովի այլ անդամներ՝ բուհի կանոնադրությանը համապատասխան:

4. Գիտական խորհրդի անդամների թիվը սահմանվում է բուհի կանոնադրությամբ:

5. Բուհի գիտական խորհուրդը հաստատում է գիտական խորհրդի նախագահի ընտրության կարգը և ընտրում է իր կազմից նախագահ՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը և բուհի կանոնադրությանը համապատասխան:

6. Բուհի գիտական խորհուրդը՝

1) հաստատում է իր կանոնակարգը,

2) հաստատում է բուհի հաստիքացուցակը,

3) քննարկում և ռեկտորի ու կառավարման խորհրդին առաջարկներ է ներկայացնում բուհի ուսումնական, գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղությունների, գիտահետազոտական աշխատանքների թեմատիկայի ու ծրագրերի, գիտական կադրերի պատրաստման, միջազգային կրթական, գիտական համագործակցության հարցերի և ծրագրերի վերաբերյալ,

4) քննարկում և առաջարկություններ է ներկայացնում ռեկտորին նոր ստորաբաժանումներ ստեղծելու մասին, հաստատում է կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնակարգերը,

5) քննարկում է կրթության և գիտության զարգացման հիմնահարցերը, լսում գիտական հաղորդումներ և ընդունում համապատասխան որոշումներ,

6) հաստատում է կրթական ծրագրերը՝ ըստ մասնագիտությունների,

7) քննարկում է ուսումնական և գիտական գործունեության գլխավոր և հեռանկարային ուղղությունները, լսում է հաշվետվություններ և հաղորդումներ կատարվող կարևորագույն գիտահետազոտական և գիտամեթոդական աշխատանքների արդյունքների մասին,

8) ընդունում է որոշում նոր մասնագիտություններով կրթական ծրագրեր իրականացնելու մասին և ներկայացնում այն կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի հաստատմանը,

9) ընդունում է կոչումներ (ներառյալ՝ պատվավոր) շնորհելու, մրցանակներ, անվանական կրթաթոշակներ տալու, հուշամեդալով պարգևատրելու մասին որոշումներ,

10) քննարկում և հաստատում է դեկանների (դեպարտամենտների պետերի), բուհի ինստիտուտների տնօրենների, ամբիոնների վարիչների ու պրոֆեսորադասախոսական կազմի ընտրության կանոնակարգերը:

11) իրականացնում է դեկանների (դեպարտամենտների պետերի), ամբիոնների վարիչների, պրոֆեսորների և դոցենտների ընտրության հաստատումը՝ փակ գաղտնի քվեարկությամբ,

12) սահմանված կարգով շնորհում է պրոֆեսորի և դոցենտի կոչումներ,

13) բուհի աշխատողների ընտրման և գնահատման սահմանված սկզբունքների հիման վրա հաստատում է պրոֆեսորադասախոսական և գիտահետազոտական անձնակազմի անդամների որակավորման պահանջները, սահմանում է գիտամանկավարժական կազմի կատարողականի գնահատման և թափուր հաստիքների մրցույթի կազմակերպման ընթացակարգը,

14) քննարկում և հաստատում է ըստ մասնագիտությունների ուսման վարձի չափը,

15) իրականացնում է բուհի կանոնադրությունից բխող ուսումնական, մեթոդական և հետազոտական գործունեության հետ կապված այլ լիազորություններ:

Հոդված 21. Բուհի ռեկտորը

1. Բուհի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է գործադիր մարմինը՝ ռեկտորը:

2. Պետական և հանրային բուհի ռեկտորի պաշտոնում կարող է ընտրվել Հայաստանի Հանրապետության այն քաղաքացին, ով ունի գիտական աստիճան, բուհում դասավանդման փորձ և վերջին 15 տարվա ընթացքում առնվազն 10 տարվա հանրային կառավարման կամ բարձրագույն կրթության համակարգում առնվազն 5 տարվա վարչական աշխատանքի ստաժ:

3. Պետական և հանրային բուհի ռեկտորն ընտրվում է սույն օրենքով և բուհի կանոնադրությամբ սահմանված բաց մրցույթի կարգով՝ բուհի կառավարման խորհրդում, գաղտնի քվեարկությամբ, 5 տարի ժամկետով: Նույն անձը չի կարող ավելի քան երկու անգամ անընդմեջ ընտրվել ռեկտորի պաշտոնում:

4. Գործադիր կառավարման մարմնի պաշտոնում նշանակված կամ ընտրության արդյունքում գործադիր կառավարման մարմնի պաշտոնում նշանակված անձի լիազորությունները դադարեցվում են իրավասու մարմնի որոշմամբ, եթե լրացել է նրա 70 տարին:

5. Բուհի ռեկտորի հետ աշխատանքային պայմանագիր կնքվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, եթե այլ բան նախատեսված չէ բուհի կանոնադրությամբ:

6. Ռեկտորի թափուր հաստիք առաջանալու դեպքում կառավարման խորհուրդը հայտարարում է բաց մրցույթ: Ժամկետները և հայտարարության ձևը սահմանում է բուհի կառավարման խորհուրդը:

7. Ռեկտորի իրավասություններն են՝

1) տնօրինում է բուհի գույքը (այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները) և կնքում գործարքներ բուհի անունից,

2) ներկայացնում է բուհը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում,

3) բուհի անունից հանդես է գալիս առանց լիազորագրի և տալիս լիազորագրեր,

4) հաստատում է բուհի ներքին կարգապահական կանոնները,

5) ձևավորում է ռեկտորին կից խորհրդատվական մարմիններ, սահմանում դրանց կազմն ու լիազորությունները,

6) կառավարման խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում բուհի առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և բուհի կողմից հիմնադրվող տնտեսական ընկերությունների կանոնադրությունները, բուհի կառուցվածքը,

7) սահմանված կարգով աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում բուհի աշխատողներին,

8) իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

9) աշխատողների նկատմամբ կիրառում է խրախուսական և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,

10) գիտական խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում բուհի հաստիքացուցակը,

11) գիտական խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում ըստ մասնագիտությունների ուսման վարձերի չափը,

12) իրականացնում է սույն օրենքով և բուհի կանոնադրությամբ վերապահված այլ գործառույթներ:

8. Ռեկտորի պարտականություններն են՝

1) պատշաճ և ժամանակին կատարել կառավարման խորհրդի և գիտական խորհրդի կողմից ընդունված որոշումները,

2) ապահովել բուհի բնականոն գործունեությունը,

3) ժամանակին կատարել լիազորված պետական մարմնի, հիմնադրի, կառավարման խորհրդի հանձնարարականները,

4) գիտական խորհրդին ներկայացնել բուհի գործունեության մասին տարեկան զեկույց,

5) կառավարման խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել բուհի գործունեության (ներառյալ՝ եկամուտների և ծախսերի) տարեկան հաշվետվությունը և ապահովել դրա հրապարակայնությունը,

6) սույն օրենքով, բուհի կանոնադրությամբ և աշխատանքային պայմանագրով նախատեսված այլ գործառույթների կատարում:

9. Ռեկտորը չի կարող ընտրվել այն անձը, ով՝

1) դատապարտվել է հանցագործություն կատարելու համար և նրա դատվածությունը սահմանված կարգով հանված կամ մարված չէ,

2) դատարանի՝ օրինական ուժի մեջ մտած վճռի հիման վրա նա ճանաչվել է անգործունակ, սահմանափակ գործունակ,

3) Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և ուսումնական հաստատության կանոնադրությամբ նախատեսված այլ դեպքերում:

10. Բուհի գործունեության մասին ռեկտորի կողմից ներկայացված տարեկան հաշվետվությունը խորհրդի կողմից չընդունվելու դեպքում խորհուրդը կարող է քննարկել ռեկտորի հետ աշխատանքային պայմանագրի լուծման հարցը:

11. Բուհի ռեկտորատը ռեկտորին կից խորհրդակցական մարմին է, որի ձևավորման կարգը և լիազորությունները սահմանվում են բուհի կանոնադրությանը համապատասխան:

12. Բուհի պրոռեկտորները (մասնաճյուղի տնօրենի տեղակալները) նշանակվում են ռեկտորի (մասնաճյուղի տնօրենի) հրամանով:

Հոդված 22. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության և կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի իրավասությունը

1. Բուհի գործունեության համապատասխանությունը Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությանը և իր կանոնադրությամբ նախատեսված նպատակներին վերահսկում են բուհի հիմնադիրը (հիմնադիրները), պետական կառավարման լիազորված մարմինը և օրենքով սահմանված կարգով լիազորված այլ մարմիններ:

2. Բարձրագույն կրթության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարության իրավասություններն են՝

1) պետական և հանրային բուհերի ստեղծումը, վերակազմակերպումը և լուծարումը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

2) միջազգային դասակարգմանը համապատասխան մասնագիտությունների և դրանց դասիչների ու համապատասխան աստիճանների որակավորումների ցանկի հաստատումը՝ ըստ բարձրագույն կրթության մասնագիտությունների ոլորտների և ենթաօլորտների,

3) բուհերի և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգի, ինչպես նաև հավատարմագրման չափանիշների հաստատումը,

4) կրթական ծրագրերի լիցենզավորման կարգի հաստատումը,

5) Հայաստանի Հանրապետության պետական, հանրային և մասնավոր բուհեր ընդունելության (բակալավրի և ինտեգրված ծրագրով ուսուցման) կարգի հաստատումը,

6) որակավորումների ազգային շրջանակի և դրա մակարդակների (աստիճանների) ընդհանրական բնութագրիչների հաստատումը,

7) ֆինանսական միջոցների տրամադրման կարգի հաստատումը, ներառյալ՝ կրթաթոշակ տրամադրելու, կրթաթոշակ սահմանելու՝ տարբերակված ըստ կրթական աստիճանների և մասնագիտությունների, ուսանողական վարկ ստանալու, կրթական հիմնադրամներին ֆինանսավորելու կարգերը,

8) ուսման վարձի առավելագույն չափի սահմանումը՝ ըստ կրթական աստիճանների և հավատարմագրման արդյունքների:

9) հեռակա և հեռավար (դիստանցիոն) ձևերով ուսուցում չթույլատրվող մասնագիտությունների ցանկերի հաստատումը:

Բարձրագույն կրթության բնագավառում Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով սահմանված այլ լիազորություններ:

3. Բարձրագույն կրթության բնագավառում կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի իրավասություններն են՝

1) ըստ մասնագիտությունների ուղղությունների որակավորումների բնութագրիչների հաստատումը,

2) մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշչի սահմանումը (օրինակելի ձևի),

3) բարձրագույն կրթության որակի վերահսկողության իրականացումը,

4) ասպիրանտուրայի ընդունելության և ասպիրանտուրայում ուսուցման ձևակերպման կարգի հաստատումը,

5) բուհերում սովորողների ակադեմիական շարժունության կարգի հաստատումը,

6) բարձրագույն կրթության երրորդ աստիճանում որակավորման շնորհման և ավարտական փաստաթղթի տրամադրման կարգի հաստատումը,

7) երկրորդ մասնագիտություն ստանալու կարգի հաստատումը,

8) ուսուցման գործընթացի կազմակերպման ապահովման նպատակով անհրաժեշտ մեթոդաբանության, ուղեցույցների, օրինակելի կարգերի, այդ թվում՝ էթիկայի կանոնակարգի, մշակումը,

9) ռեկտորի՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը հակասող հրամանների, հրահանգների, կարգադրությունների և ցուցումների կասեցումը կամ ուժը կորցրած ճանաչումը, եթե բուհի կառավարման խորհուրդը չի տվել համապատասխան լուծում:

Գ Լ ՈՒ Խ 4

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ՆՅՈՒԹԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ

Հոդված 23. Բարձրագույն կրթություն իրականացնող ուսումնական հաստատությունների ֆինանսավորումը

1. Բուհերի ֆինանսական գործունեությունն իրականացվում է հրապարակայնության, միջոցների նպատակային և արդյունավետ ծախսման սկզբունքներով:

2. Բուհի ֆինանսավորման աղբյուրներն են՝

1) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ստացված ֆինանսավորումը,

2) վճարովի ուսուցման ծառայություններից (նման ծառայություն մատուցելու իրավունք ունենալու դեպքում), ինչպես նաև մատուցված այլ կրթական, տնտեսական կամ հետազոտական ծառայությունների կամ ապրանքների իրացումից ստացված եկամուտները,

3) ձեռնարկատիրական գործունեությունից ստացված միջոցները,

4) ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց նվիրատվությունները և նվիրաբերությունները, այդ թվում՝ օտարերկրյա քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց, միջազգային կազմակերպությունների նվիրատվությունները և նվիրաբերությունները,

5) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից կամ այլ աղբյուրներից ստացված դրամաշնորհները,

6) այլ պետությունների պետական բյուջեից ստացված ֆինանսավորումը,

7) օրենքով չարգելված այլ աղբյուրներից ստացված միջոցները:

Հոդված 24. Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից բուհերի ֆինանսավորման տեսակները

1. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության սահմանած կարգով բուհերը Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից կարող են ֆինանսավորվել հետևյալ ձևերով՝

1) բազային ֆինանսավորում, որը հատկացվում է պետական և հանրային բուհերին ենթակառուցվածքների պահպանման ու զարգացման, ընթացիկ ծախսերի կատարման նպատակով և կախված չէ բուհին հատկացվող պետական կրթաթոշակների թվից,

2) պետական կրթաթոշակի տրամադրում, որն ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վարձի լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցում է այն ուսանողներին, որոնք բավարարում են կրթաթոշակի ստացման պահանջները,

3) մրցակցային ֆինանսավորում, որը տրամադրվում է բուհի զարգացմանն ուղղված նորարարական-նպատակային ծրագրերի ֆինանսավորման համար՝ մրցութային հիմունքներով:

2. Ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցում պետական կրթաթոշակի ձևով տրամադրվում է մրցութային կարգով բուհի առաջին, երկրորդ և երրորդ աստիճաններով սահմանված կարգով առաջին կուրս ընդունվածներին:

3. Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը յուրաքանչյուր տարի Հայաստանի Հանրապետության տվյալ տարվա պետական բյուջեով բուհերի համար նախատեսված միջոցների սահմաններում, ըստ բուհերի և մասնագիտությունների, բաշխում է ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ պետական կրթաթոշակների քանակը: Բակալավրի և մագիստրոսի կրթական աստիճաններում պետական կրթաթոշակների քանակը տեղափոխվում է կուրսից կուրս փոխատեղման սկզբունքով:

4. Ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ պետական կրթաթոշակ տրամադրվում է հետևյալ խմբերին՝

1) առանց ծնողական խնամքի մնացած ուսանողներին և նրանց թվին պատկանող անձանց՝ համաձայն «Առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

2) 1-ին և 2-րդ խմբերի հաշմանդամներին և հաշմանդամ երեխայի կարգավիճակ ունեցող անձանց՝ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետությունում հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

3) զոհված զինծառայողի երեխա-ուսանողներին, պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայության ընթացքում հաշմանդամ դարձած ուսանողներին՝ համաձայն «Զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի,

4) պետության համար առաջնահերթություն և կարևորություն ներկայացնող մասնագիտություններով նպատակային ուսուցմամբ ընդունված ուսանողներին:

5. Սույն հոդվածի չորրորդ մասով սահմանված ուսանողներին ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից հատկացված ուսանողական կրթաթոշակ տրամադրվում է տվյալ կրթական աստիճանում՝ առանց փոխատեղման սկզբունքի կիրառման:

6. Պետական կրթաթոշակ տրամադրվում է նաև որպես ֆինանսական աջակցություն՝ բարձր առաջադիմություն ունեցող ուսանողներին:

7. Ուսման վարձի լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցում պետական կրթաթոշակի ձևով տրվում է կարիքավոր ուսանողներին՝ սոցիալական անապահովության չափանիշների և

առաջադիմության արդյունքների համակցմամբ, այդ թվում՝ Հայաստանի Հանրապետության ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված ընտանիքի անդամ հանդիսացող ուսանողներին:

8. Պետական կրթաթոշակների տրամադրման կարգը և չափանիշները սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից:

Հոդված 25. Բուհերի հաշվապահական և ֆինանսական հաշվառումը, հաշվետվողականությունը և աուդիտը

1. Հայաստանի Հանրապետության բուհերն իրենց հաշվապահական և ֆինանսական հաշվառումը, աուդիտն իրականացնում են համաձայն իրենց կազմակերպատիրական կարգավիճակի համար սահմանված օրենսդրության, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսավորում ստանալու դեպքում ներկայացնում են օրենսդրությամբ սահմանված հաշվետվություններ:

2. Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից ֆինանսավորվող բուհերը բարձրագույն կրթության ոլորտում լիազորված պետական կառավարման մարմին են ներկայացնում հաշվետու տարվա ընթացքում կատարված աշխատանքների և արդյունքների մասին ամփոփ հաշվետվություն:

3. Հաշվետվության կազմման և հանձնման կարգը մշակվում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից:

4. Կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի առաջարկությամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը կարող է հաջորդ ուսումնական տարվա համար, 4 ուսումնական տարի անընդմեջ, ուսանողական կրթաթոշակ տրամադրել առնվազն 3 մասնագիտությունների կրթական ծրագրերով հավատարմագրում ունեցող մասնավոր բուհին:

5. Մասնավոր բուհին պետական կրթաթոշակի տրամադրման դեպքում և բուհի վերջին 4 տարվա հաշվետվողականության արդյունքների հիման վրա կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի առաջարկությամբ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից կարող է քննարկվել բուհին պետական կրթաթոշակի հետագա տրամադրման հնարավորությունը:

6. Պետական կրթաթոշակ ստացող մասնավոր բուհը պարտավոր է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնին յուրաքանչյուր տարի ներկայացնել տեղեկատվություն՝ տրամադրված միջոցների ծախսման վերաբերյալ:

Հոդված 26. Բուհի նյութատնտեսական հիմքերը

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական և հանրային բուհի հիմնադիրը (հիմնադիրները) կանոնադրությամբ նախատեսված գործունեության ապահովման նպատակով բուհին սեփականության կամ անժամկետ օգտագործման (անհատույց) իրավունքով տրամադրում է շենքեր, շինություններ, տրանսպորտ, հողամասեր, սարքավորումներ, ինչպես նաև սպառողական, սոցիալական, մշակութային և այլ նշանակության անհրաժեշտ գույք:

2. Տվյալ գույքը չի կարող լինել գրավի առարկա, ինչպես նաև՝ չի կարող փոխանցվել կամ հանձնվել այլ իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց որպես սեփականություն՝ բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:

3. Բուհը սեփականության իրավունք ունի ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց կողմից բուհին նվիրատվության, հանգանակության կամ կտակի ձևով փոխանցված դրամական միջոցների, գույքի և սեփականության այլ օբյեկտների, բուհի գործունեության արդյունք

համարվող մտավոր և ստեղծագործական աշխատանքի արդյունքների, օրենքով չարգելված այլ արքյուրների, ինչպես նաև սեփական գործունեությունից ստացված եկամուտների և այդ եկամուտների հաշվին ձեռք բերված գույքի նկատմամբ:

4. Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ինստիտուցիոնալ հավատարմագրված բուհերին կարող են անհատույց կամ հատուցելի կարգով օգտագործման հանձնել ուսումնական տարածքներ և հողամասեր:

5. Ուսումնական նշանակության համար նախագծվող բուհերի շենքերը, շինությունները և այլ տարածքները պետք է նախագծվեն՝ հաշվի առնելով՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց պահանջմունքները: Առկա շենքերը, շինությունները և այլ տարածքները պետք է հարմարեցվեն վերոնշյալ անձանց համար:

6. Բուհը, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության և իր կանոնադրության համապատասխան, իրավունք ունի՝

1) տնօրինել սեփական կամ պետության կողմից ստացված միջոցների հաշվին իր կողմից ստեղծած մտավոր սեփականությունը,

2) ստեղծել հատուկ նպատակային ֆոնդեր (այդ թվում՝ կայուն ֆոնդեր), որոնց կողմից ստեղծված եկամուտներն օգտագործել իր կանոնադրական նպատակներն իրականացնելու, ուսումնական մասի կապիտալ բնույթի և աշխատողների նյութական խրախուսման ծախսեր իրականացնելու նպատակով,

3) իրականացնել ձեռնարկատիրական գործունեություն, որոնց տեսակները սահմանվում են բուհի կանոնադրությամբ,

4) ստեղծել սեփական բազա կամ պայմանագրային հիմունքներով օգտագործել նյութատեխնիկական բազաներ՝ կրթական, գիտական, ինովացիոն կամ տնտեսական գործունեություն ծավալելու նպատակով,

5) ստեղծել և զարգացնել սեփական սոցիալ-տնտեսական, սպորտա-առողջարարական, մարզամշակութային, բուժկանխարգելիչ և մշակութային ենթակառուցվածքային միավորներ,

6) իրականացնել կապիտալ շինարարություն, հիմնական միջոցների ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգումներ,

7) մասնակցել տարբեր մարմինների հիմնադիր կապիտալի ձևավորմանը՝ ոչ նյութական ակտիվներով ներդրումներ կատարելու միջոցով,

8) ստեղծել ինովացիոն գործունեություն իրականացնող ընկերություններ,

9) սահմանված կարգով կատարել արտարժույթով վճարումներ:

7. Պետական և հանրային բուհերը հաշվետու տարվա գործունեության արդյունքներով շահույթ ձևավորելու դեպքում զուտ շահույթի առնվազն 5 տոկոսի չափով ձևավորում են պահուստային ֆոնդ՝ ապագա ռիսկերի և անորոշությունների՝ ներկա արժեքի և ապագայի դեպքերի, անբարենպաստ պայմանագրերի և այլ չկանխատեսված ֆորս-մաժորային իրավիճակների համար:

8. Կառավարման խորհրդի որոշմամբ պահուստային ֆոնդի գումարները կարող են ներդրվել ցածր ռիսկայնություն ունեցող ներդրումային ծրագրերում, որոնցից ստացված եկամուտը հաստատությունը կարող է օգտագործել իր ռազմավարական զարգացման ծրագրերի իրականացման համար:

9. Պետական և հանրային բուհերն իրավունք ունեն իրենց ամրացված տարածքները հանձնել վարձակալության մինչև 5 տարի ժամկետով: Ամրացված տարածքները վարձակալության հանձնելու արդյունքում ստացված վճարները բուհի սեփականությունն են և ուղղվում են պահուստային ֆոնդի համալրմանը:

Հոդված 27. Բուհի կողմից սահմանվող վճարները և ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վարձի փոխհատուցում ստանալու իրավունք ունեցող ուսանողները

1. Բուհերը կարող են սահմանել կրթական ծառայություններ մատուցելու համար ըստ մասնագիտությունների ուսման վարձի չափը, որը չպետք է գերազանցի Հայաստանի Հանրապետության բուհերի համար ըստ կրթական աստիճանների և հավատարմագրման արդյունքների սահմանված ուսման վարձի առավելագույն չափը:

2. Ըստ կրթական աստիճանների և հավատարմագրման արդյունքների՝ ուսման վարձի առավելագույն չափը, յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա համար, կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի առաջարկությամբ սահմանվում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից:

3. Բուհերը կարող են նաև գանձել ծառայության վճարներ ընդունելության գործընթացների կազմակերպման (այդ թվում՝ պատճենահանումների, դիմումների ընդունման և գրանցման), ինչպես նաև ամփոփիչ ատեստավորումների վերահանձնումների, առարկայական տարբերություններով պայմանավորված ակադեմիական կրեդիտների հանձման և կարգերով սահմանված այլ գործընթացների հետ կապված:

4. Բուհերի կողմից լրացուցիչ ծառայությունների մատուցման համար վճարների սահմանման անհրաժեշտությունը և չափը հաստատում է տվյալ բուհի գիտական խորհուրդը՝ ռեկտորի ներկայացմամբ:

5. Հայաստանի Հանրապետության բուհեր օտարերկրյա քաղաքացիների ընդունելության կարգի պահանջներին համապատասխան ընդունված օտարերկրացի ուսանողների համար բուհի կողմից կարող է սահմանվել ուսման վարձի առավելագույն չափից բարձր ուսման վարձի չափ՝ բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:

6. Արգելվում է բուհերի վճարովի համակարգում սովորող, ուսումնառող՝ Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության և Վրաստանի Հանրապետության Սամցխե-Ջավախք ու Քվեմո-Քարթլի նահանգներում գրանցված և բնակվող հայազգի, Հայաստանի Հանրապետությունում փախստական ճանաչված և ապաստան ստացած ծագումով հայ քաղաքացիների, ինչպես նաև ծագումով հայ այն օտարերկրյա քաղաքացիների համար, որոնց մշտական բնակության օտարերկրյա պետությունում ստեղծվել է քաղաքացիների կյանքին կամ առողջությանը սպառնացող արտակարգ իրավիճակ, կիրառել ուսման վարձավճարի ավելի բարձր չափ, քան սահմանված է տվյալ բուհում սովորող Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների համար:

7. Բուհը վճարովի համակարգում սովորող ուսանողական համակազմի առնվազն 10 տոկոսին, ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն 5 տոկոսի չափով իրականացնում է ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցում:

8. Պետության և բուհի կողմից տրվող ուսանողական կրթաթոշակներին հավակնելու դեպքում ուսանողը կարող է օգտվել դրանցից միայն մեկից, որի դեպքում կիրառվում է լրիվ կամ մասնակի փոխհատուցման առավելագույն չափը:

9. Վճարովի հիմունքներով սովորողներն ուսման վարձը կարող են մուծել ըստ կիսամյակների:

Բուհերն, ըստ անհրաժեշտության, կարող են սահմանել ուսման վարձի վճարման այլ մեխանիզմներ:

10. Բուհերը տվյալ տարվա ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման տրամադրման վերաբերյալ մինչև հաջորդ տարվա ապրիլի 1-ը ներկայացնում են հաշվետվություն կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմին:

11. Բուհի կողմից ուսանողական կրթաթոշակի ձևով ուսման վարձի մասնակի փոխհատուցման տրամադրման նկատմամբ վերահսկողությունն իրականացնում է կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմինը:

Գ Լ ՈՒ Խ 5

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏՆԵՐԸ

Հոդված 28. Բուհի սովորողները, ուսանողների ներկայացուցչական մարմինները և միավորումները

1. Բուհի ուսանողը բարձրագույն կրթության սուբյեկտ է, ով սահմանված կարգով ընդունվել (գրանցվել) է բուհում առկա, հեռակա կամ հեռավար ուսուցման ձևերով բակալավրի, մագիստրոսի, ասպիրանտական կրթությամբ կամ ինտեգրված ուսուցման ծրագրով ուսումնառելու համար:

2. Բուհ ընդունված և ուսումնառող ուսանողները պայմանագրային իրավահարաբերությունների մեջ են մտնում տվյալ բուհի հետ: Ուսումնառության մասին պայմանագրով ամրագրվում են համապատասխան ուսուցման ձևով և կրթական աստիճանով ուսանողի ուսումնառությունն իրականացնելու ակադեմիական և ֆինանսական կարգն ու պայմանները, բուհի և ուսանողի իրավունքներն ու պարտականությունները:

3. Ուսանողի կարգավիճակի հետագա փոփոխությունն ամրագրվում է ռեկտորի հրամանով, որի մասին պայմանագրում կատարվում է համապատասխան լրացում: Ուսանողի ազատման (հեռացման) վերաբերյալ բուհի ռեկտորի (տնօրենի) հրամանը հիմք է բուհի և ուսանողի միջև կնքված պայմանագրի վաղաժամկետ լուծման համար: Պայմանագրով չկարգավորված հարցերը լուծվում են Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությանը համապատասխան:

4. Բուհի ուսանողները կարող են իրենց հայեցողությամբ, ըստ հակումների և պահանջմունքների, ընտրել մասնագիտություն, բուհի տեսակը և ուսուցման ձևը, զբաղվել հետազոտություններով, ցանկացած կրթական աստիճանում ընդհատել կամ շարունակել բարձրագույն կրթությունը:

5. Բուհի ուսանողն իրավունք ունի՝

1) բուհի գիտական խորհրդի սահմանած կարգով ընտրելու տվյալ մասնագիտության կրթական ծրագրով ուսուցման համար պարտադիր և տվյալ մասնագիտության կրթական ծրագրով ուսուցման համար ոչ պարտադիր դասընթացներ, որոնք տրամադրում է համապատասխան ուսումնական ստորաբաժանումը (ֆակուլտետը, ամբիոնը),

2) մասնակցելու իր կրթության բովանդակության ձևավորմանը՝ պահպանելով բարձրագույն կրթության մասնագիտության կրթական ծրագրի չափորոշիչի պահանջները,

3) բացի ընտրած մասնագիտության ուսումնական դասընթացներից յուրացնելու ուսումնական ցանկացած այլ դասընթաց, որը դասավանդվում է տվյալ կամ ցանկացած այլ բուհում՝ այդ բուհի կանոնադրությամբ սահմանված կարգով,

4) համաձայն բուհում սահմանված ընթացակարգի՝ անվճար օգտվելու բուհի գրադարաններից, լաբորատորիաներից, տեղեկատվական պահոցներից, ուսումնական, գիտական, բուժական և այլ ստորաբաժանումների ծառայություններից, մասնակցելու հետազոտական աշխատանքներին, գիտաժողովներին, սեմինարներին և սիմպոզիումներին,

5) ազատ արտահայտելու իր մտքերը և կարծիքը բուհի համապատասխան կառավարման մարմիններում ու ուսանողության շահերը ներկայացնող այլ կառույցներում,

6) օգտվելու ուսանողական կրթաթոշակի տրամադրման իրավունքից՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

7) Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ և բուհի կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ստանալու սահմանված չափի, ներառյալ անվանական, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձանց կողմից նշանակված կրթաթոշակ, դրամաշնորհ, ինչպես նաև ուսանողական վարկ,

8) ծանոթանալու բուհի կանոնադրությանը և նորմատիվ այլ փաստաթղթերի,

9) կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած կարգով, անհրաժեշտության դեպքում, ստանալու ակադեմիական արձակուրդ մինչև մեկ տարի ժամկետով, բացառությամբ օրենսդրությամբ սահմանված դեպքերի,

10) ուսուցման առկա ձևով սովորելու դեպքում տվյալ ուսումնական տարվա ընթացքում ոչ պակաս, քան երկու անգամ, գտնվելու արձակուրդում,

11) հանրակացարանի առկայության և բնակելի տարածքի կարիք ունենալու դեպքերում բուհի սահմանած կարգով ստանալու հանրակացարանում համապատասխան տեղ ուսումնառության համար նախատեսված ժամկետով,

12) փոխադրվելու մեկ այլ բուհ (ներառյալ՝ օտարերկրյա պետությունների),

13) ուսման բարձր առաջադիմության և հետազոտական աշխատանքներին մասնակցելու համար ստանալու բարոյական և (կամ) նյութական խրախուսանք՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ և բուհի սահմանած կարգով,

14) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին համապատասխան և բուհի գիտական խորհրդի սահմանած կարգով անվճար անցնելու ուսումնական, արտադրական և հետազոտական պրակտիկա համապատասխան ուսումնական հաստատություններում, հիմնարկներում և կազմակերպություններում, Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմիններում,

15) սահմանված կարգով շարունակելու իր ուսումնառությունը տվյալ կամ մեկ այլ բուհի կրթական ծրագրով, իր ուսումնառած կրթական ծրագրերից որևէ մեկի փակման դեպքում,

16) լիիրավ մասնակցելու բուհի համապատասխան կառավարման մարմինների աշխատանքներին՝ նախատեսված օրենքով և (կամ) բուհի կանոնադրությամբ,

17) ուսանողների կողմից բուհի պրոֆեսորադասախոսական կազմի աշխատանքի որակի և առաջարկվող դասընթացների գնահատման հարցումների հիման վրա ռեկտորին ներկայացնելու պրոֆեսորադասախոսական կազմի որևէ անդամի դասավանդման որակի բարելավման վերաբերյալ առաջարկ՝ բուհի գիտական խորհրդի կողմից սահմանած կարգին համապատասխան,

18) միավորվելու ուսանողական խորհուրդներում, ուսանողական գիտական ընկերություններում:

6. Բուհի ուսանողը պարտավոր է՝

1) կատարել բուհի կանոնադրությամբ և ներքին կարգապահական կանոններով սահմանված պարտականությունները,

2) տիրապետել տվյալ մասնագիտության կրթական ծրագրով սահմանված գիտելիքին, հմտություններին և կարողունակությանը,

3) պարտադիր հաճախել ուսումնական պլանով նախատեսված պարապմունքներին և սահմանված ժամկետներում կատարել ուսումնական գործընթացի ժամանակացույցով նախատեսված գործառույթները,

4) ակադեմիական պարտքեր ունենալու դեպքում հանձնել դրանք բուհի կողմից սահմանված ժամկետներում և կարգով,

5) խնամքով և հոգատարությամբ վերաբերվել բուհի գույքին,

6) ուսումնառության պայմանագրով նախատեսված ժամկետներում և կարգով վճարել ուսման վարձը (սահմանված ժամկետներում չվճարելու դեպքում կարող է հեռացվել բուհից),

7) պահպանել բուհի կողմից սահմանված էթիկայի կանոնները և ակադեմիական ազնվության վարքականոնները:

7. Բուհի կանոնադրությամբ և ներքին կարգապահական կանոններով նախատեսված պարտականությունների խախտման դեպքում սովորողի նկատմամբ կարող են կիրառվել կարգապահական տույժեր՝ ընդհուպ ներքին ակտերով սահմանված դեպքերում և կարգով բուհից հեռացնելը:

8. Սովորողներին արգելվում է հեռացնել հիվանդության, արձակուրդների, ակադեմիական արձակուրդի կամ հղիության և ծննդաբերության արձակուրդի ընթացքում:

9. Ուսանողներն իրավունք ունեն բուհի կանոնադրությամբ և ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով բողոքարկելու բուհի ղեկավարության հրամաններն ու կարգադրությունները, ինչպես նաև առաջարկություններ ներկայացնելու բուհի ուսուցման և ենթակառուցվածքների կողմից մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավման վերաբերյալ:

10. Բուհի իրավասու մարմինների (անձանց) և բուհում ձևավորված վեճերի լուծման հանձնաժողովի կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջներին համապատասխան ուսանողների բողոքին սահմանված կարգով ընթացք կամ լուծում չտալու դեպքում ուսանողներն իրավունք ունեն իրենց ուսանողական իրավունքների խախտման հետ կապված բուհի կայացրած որոշման կամ գործողության դեմ բողոքելու կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնին և (կամ) օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դիմելու դատարան:

11. Կրթության համապատասխան մակարդակի ամփոփիչ ատեստավորումները հանձնած և բուհի ներքին իրավական ակտերով ու ուսումնառության պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունները կատարած անձինք սահմանված կարգով ազատվում են բուհից և դադարում են ունենալ ուսանողի կարգավիճակ:

12. Կրթությունը ցանկացած ձևով ընդհատած (ազատում, հեռացում, դադարեցում) նախկին սովորողը, անկախ ընդհատման պատճառից, իրավունք ունի վերականգնելու իր ուսանողական իրավունքները, բացառությամբ՝ առաջին կուրսի առաջին կիսամյակից ազատման կամ հեռացման դեպքերի:

13. Բուհերում ուսանողական մարմինները (ուսանողական խորհուրդներ, ուսանողական գիտական ընկերություններ) կազմում են տվյալ բուհի հանրային կառավարման անբաժանելի մասը և գործում են սույն օրենքի ու բուհի կանոնադրության, ինչպես նաև համապատասխանաբար՝ կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից հաստատած ուսանողական խորհրդի և բուհի գիտական խորհրդի կողմից հաստատած ուսանողական գիտական ընկերության օրինակելի կանոնադրությունների հիման վրա:

14. Բուհի ուսանողական խորհուրդը՝

1) բուհում և դրանց համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումներում գործում է որպես ուսանողական ինքնակառավարման ընտրովի ներկայացուցչական մարմին, որը միավորում է բուհի ուսանողներին և իրականացնում նրանց ինքնակառավարման իրավունքը՝ ելնելով նրանց շահերից, կարիքներից, իրավունքներից և պարտականություններից,

2) իր գործունեությունն իրականացնելիս առաջնորդվում է հետևյալ սկզբունքներով՝

ա. կամավորության, կոլեգիալության և հրապարակայնության,

բ. ուսանողական ինքնակառավարման մարմնի ընտրության և հաշվետվողականության,

գ. ուսանողական մարմինների աշխատանքներում սովորողների մասնակցության հավասարության,

դ. քաղաքական կուսակցությունների և կրոնական կազմակերպությունների (բացառությամբ հոգևոր բուհերի) ազդեցությունից անկախության,

3) ապահովում է ուսանողական ինքնավարության և ուսանողական ինքնակառավարման գործընթացները բուհի ողջ ուսանողության շրջանում, արտահայտում և պաշտպանում է կրթություն ստացողների շահերը՝ նպաստելով նրանց հասարակական, մտավոր, մշակութային, բարոյական և հոգևոր զարգացմանը,

4) մասնակցում է ուսումնակրթական գործընթացների և ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպմանը,

5) կարող է դառնալ նաև համապատասխան միջազգային կազմակերպության անդամ կամ նմանատիպ կազմակերպությունների հետ զարգացնել համագործակցություն:

15. Բուհի ուսանողական գիտական ընկերությունը՝

1) բուհում և դրանց համապատասխան կառուցվածքային ստորաբաժանումներում գործում է որպես բուհի ուսանողներին միավորող ուսանողական մարմին, որի նպատակն է նպաստել ուսանողության գիտական, ստեղծագործական և հոգևոր զարգացմանը,

2) ուսանողական գիտական ընկերության խնդիրներն ու գործունեության հիմնական ուղղություններն են՝

ա. գիտական և կրթական ոլորտներում ուսանողության նախաձեռնությունների սատարումը և իրականացումը,

բ. ուսանողական գիտաժողովների, սեմինարների և այլ գիտակրթական ուղղվածություն ունեցող միջոցառումների կազմակերպումը,

գ. գիտական խմբերում և գիտական ծրագրերում ուսանողների ընդգրկվածության ապահովումը,

դ. ուսանողների գիտական աշխատանքների և այլ գիտակրթական նյութերի տպագրման աջակցումը,

3) մասնակցում է բուհի գիտակրթական գործընթացներին:

16. Ուսանողական խորհուրդների և ուսանողական գիտական ընկերությունների գործունեությունը ֆինանսավորվում է բուհի արտաբյուջետային միջոցների հաշվին, ինչպես նաև՝ ֆինանսական միջոցները գոյանում են նվիրատվություններից, հանգանակություններից և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը չհակասող այլ աղբյուրներից: Ուսանողական խորհուրդների և ուսանողական գիտական ընկերությունների ֆինանսավորման չափը սահմանում է բուհի կառավարման խորհուրդը, բայց ոչ պակաս, քան ուսանողների վարձավճարներից գոյացած բյուջեի առնվազն 0.2 տոկոսի չափով:

17. Բուհի ուսանողական մարմինները պարտավոր են առնվազն տարին մեկ անգամ բուհի համապատասխան կառավարման մարմիններում ներկայացնել օգտագործված միջոցների և ծախսերի նախահաշվի կատարման վերաբերյալ հրապարակային հաշվետվություն՝ այն տեղադրելով նաև բուհի և (կամ) իրենց պաշտոնական կայքէջում:

Հոդված 29. Բուհերի աշխատողները և նրանց իրավունքներն ու պարտականությունները, կոչումները և աստիճանները

1. Սույն հոդվածի ընդհանուր դրույթներին համաձայն՝ բուհերի (մասնաճյուղերի) աշխատակազմի (այդ թվում՝ գիտամանկավարժական կազմի) ընտրության, նշանակման և վերանշանակման չափանիշներն ու պայմանները, իրավունքներն ու պարտականությունները, կոչումները և աստիճանները ու դրանց առնչվող դրույթներն ամրագրվում են բուհի կանոնադրությամբ, ներքին կարգապահական կանոններով և համապատասխան ներքին այլ իրավական ակտերով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը և Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի պահանջներին համապատասխան:

2. Բուիում սահմանվում են՝ գիտամանկավարժական կազմ՝ պրոֆեսորադասախոսական (ամբիոնի վարիչ, պրոֆեսոր, դոցենտ, ասիստենտ, դասախոս, իսկ ռազմաուսումնական հաստատությունում՝ ամբիոնի պետ, ցիկլի պետ, խմբի պետ, պրոֆեսոր, դոցենտ, ասիստենտ, դասախոս) կազմ և գիտական աշխատողներ, վարչական, ինժեներատեխնիկական, ուսումնաօժանդակ, արտադրական և այլ կազմի աշխատողներ:

3. Բուին իր վարչական և կառավարման գործառույթները կատարելու, ինչպես նաև՝ ուսումնական, գիտահետազոտական և փորձագիտական զարգացումն ապահովելու, տնտեսական գործունեությունն իրականացնելու համար պետք է ունենա սեփական վարչական կազմ, որի աշխատողների քանակը բուհի գործառույթներից և կարիքներից ելնելով որոշում է բուհի գիտական խորհուրդը:

4. Բուհի կանոնադրությամբ ամրագրվում են նաև առանցքային պաշտոններ զբաղեցնող անձանց՝ ռեկտորի տեղակալների (պրոռեկտորների), դեկանների, ղեկավար վարչական աշխատակազմի և նմանատիպ այլ պաշտոնների, պարտականություններն ու իրավունքները, որոնք բոլորն էլ հաշվետու են բուհի կառավարման մարմիններին:

5. Վարչական և կառավարման պարտականություններից զատ՝ աշխատակիցները կարող են իրականացնել նաև մանկավարժական, հետազոտական գործունեություն:

6. Նույն անձը բուիում չի կարող միաժամանակ զբաղեցնել երկու կամ ավելի վարչական և (կամ) կառավարման գործառույթներ իրականացնող պաշտոններ:

7. Ֆակուլտետի դեկանի (ուսումնական ստորաբաժանման ղեկավար, ռազմաուսումնական հաստատության ֆակուլտետի պետ), դեկանի տեղակալի գործունեությունը համարվում է վարչական աշխատանք, ամբիոնի վարիչի (ռազմաուսումնական հաստատության ամբիոնի պետի, ցիկլի պետի, խմբի պետի) գործունեությունը՝ գիտամանկավարժական:

8. Ֆակուլտետի ղեկավարումն իրականացվում է դեկանի կողմից, ով պետք է ունենա ֆակուլտետի ուղղվածությանը համապատասխան գիտական աստիճան կամ կոչում, և իրավունք ունի այդ պաշտոնը զբաղեցնելու 5 տարի ժամկետով՝ ոչ ավելի, քան երկու ժամկետ անընդմեջ:

9. Ֆակուլտետի դեկանի կողմից տրված կարգադրությունները պարտադիր են տվյալ ստորաբաժանման ուսումնական գործընթացի բոլոր մասնակիցների համար և կարող են չեղարկվել բուհի ղեկավարի կողմից, եթե դրանք հակասում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը, բուհի կանոնադրությանը:

10. Բուհի ընտրովի պաշտոններն են՝ ռեկտոր, ռազմաուսումնական հաստատության պետի ուսումնական գծով տեղակալ, մասնաճյուղի (կրթահամալիրի) տնօրեն, ֆակուլտետի դեկան (ուսումնական ստորաբաժանման ղեկավար, ռազմաուսումնական հաստատության ֆակուլտետի պետ), ամբիոնի վարիչ (ռազմաուսումնական հաստատության ամբիոնի պետ, ցիկլի պետ, խմբի պետ), պրոֆեսոր, դոցենտ, ասիստենտ և դասախոս:

Այդ պաշտոնները զբաղեցվում են բուհի կառավարման մարմիններում՝ բուհի կանոնադրությամբ սահմանված մրցութային կարգով:

11. Բուիում պրոֆեսորադասախոսական կազմի և գիտական աշխատողների բոլոր թափուր պաշտոններն զբաղեցվում են բուհի կանոնադրությանը և կանոնակարգերին համապատասխան:

12. Բուիում գիտամանկավարժական կազմի բոլոր թափուր պաշտոնների տեղակալումը իրականացվում է ըստ աշխատանքային պայմանագրի, որը կնքվում է մինչև 5 տարի ժամկետով:

Աշխատանքային պայմանագրի կնքմանը նախորդում է բաց մրցութային ընտրություն: Աշխատանքային պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո գիտամանկավարժական աշխատողի հետ կարող է կնքվել նոր աշխատանքային պայմանագիր մինչև 5 տարի ժամկետով՝ առանց մրցութային ընտրության՝ պայմանագրային ժամկետում նրա

գիտամանկավարժական գործունեության արդյունքների գնահատման հիման վրա: Նշված պաշտոնների տեղակալման կարգը հաստատում է բուհի գիտական խորհուրդը՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան:

70 տարին լրացած անձը բուհում գիտամանկավարժական համակազմի թափուր պաշտոնների տեղակալման համար անցկացվող մրցութային ընտրությանը չի մասնակցում: Գիտամանկավարժական գործունեության գնահատման արդյունքների հիման վրա այդ անձի հետ բուհի ռեկտորը կարող է կնքել աշխատանքային պայմանագիր մինչև 1 ուսումնական տարի ժամկետով:

Բուհում վարչական պաշտոնում նշանակված կամ ընտրության արդյունքում վարչական կամ գիտական ստորաբաժանման (ամբիոն) ղեկավարի պաշտոնում նշանակված (ընտրված) անձի լիազորությունները դադարեցվում են ռեկտորի որոշմամբ, եթե լրացել է նրա 70 տարին:

13. Բուհի պրոֆեսորադասախոսական և գիտական աշխատողներն իրավունք ունեն իրենց հայեցողությամբ ծրագրի շրջանակներում ուսումնական առարկան շարադրելու, գիտական հետազոտությունների թեմաներ ընտրելու և դրանք իրենց ընտրած մեթոդներով իրականացնելու:

14. Բուհի աշխատողն իրավունք ունի՝

1) բուհի կանոնադրությամբ սահմանված կարգով ընտրելու և ընտրվելու բուհի համապատասխան պաշտոններում և կառավարման համապատասխան մարմիններում,

2) մասնակցելու բուհի գործունեությանը վերաբերող հարցերի քննարկմանը և լուծմանը,

3) օգտվելու գրադարանների, տեղեկատվական պահոցների, ուսումնական և գիտական ստորաբաժանումների, ինչպես նաև սոցիալ-կենցաղային, բուժական և բուհի կամ կառուցվածքային այլ ստորաբաժանումների ծառայություններից՝ բուհի կանոնադրությանը և (կամ) կոլեկտիվ պայմանագրին համապատասխան,

4) ընտրելու դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և միջոցներ, որոնք ապահովում են ուսումնական գործընթացի բարձր որակ,

5) բողոքարկելու բուհի կամ համապատասխան ստորաբաժանման ղեկավարի հրամանները և կարգադրությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,

6) ունենալու անհրաժեշտ կազմակերպական և նյութատեխնիկական պայմաններ մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու համար,

7) միավորվելու արհեստակցական և մասնագիտական այլ կազմակերպություններում:

15. Բուհի աշխատողները պարտավոր են՝

1) ապահովել կրթական և գիտական գործընթացների արդյունավետությունը,

2) պահպանել բուհի կանոնադրությամբ և ներքին կարգապահական կանոններով սահմանված պահանջները,

3) սովորողների մեջ ձևավորել մասնագիտական որակներ, պատշաճ վարք ու վարվելակերպ, քաղաքացիական դիրքորոշում, հայրենասիրություն,

4) սովորողների մեջ զարգացնել ինքնուրույնություն, նախաձեռնություն և ստեղծագործական ունակություններ,

5) ոչ պակաս, քան 5 տարին մեկ սահմանված կարգով անցնել վերապատրաստում կամ որակավորման բարձրացում:

16. Բուհի աշխատակազմի յուրաքանչյուր անդամի աշխատանքի ընդունումն իրականացվում է ըստ աշխատանքային պայմանագրի: Աշխատանքային պայմանագիրը պետք է պարունակի նաև աշխատողի կատարողականի կանոնավոր գնահատման (ներառյալ գիտամանկավարժական կազմի ուղղակի դասալսումներ) և մասնագիտական զարգացմանը նպաստող դրույթներ:

17. Բուին իր ունեցած և աշխատողների աշխատանքի վարձատրության համար նախատեսված միջոցների սահմաններում ինքնուրույն է որոշում աշխատակազմի աշխատանքի վարձատրության ձևը և համակարգը, լրավճարների, հավելումների, պարգևատրումների և նյութական խրախուսման այլ միջոցների չափերը, ինչպես նաև բոլոր տարակարգերի աշխատողների աշխատավարձի դրույքաչափերը՝ առանց աշխատավարձի առավելագույն դրույքաչափեր սահմանելու:

18. Բուհի աշխատողին աշխատավարձի դրույքաչափը վճարվում է աշխատանքային պայմանագրով նախատեսված գործառական պարտականությունների և աշխատանքների կատարման համար:

19. Բուհի կրթական գործունեությունն ապահովելու նպատակով պետական բյուջեից հատկացվող և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելված այլ աղբյուրներից ստացվող միջոցների հաշվին պետական, օտարերկրյա պետությունների մասնակցությամբ ստեղծված բուհերն ինքնուրույն ձևավորում են աշխատողների աշխատանքի վարձատրության ֆոնդ:

Գ Լ ՈՒ Խ 6

ԱՆՑՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎ ԵԶՐԱՓՈՒԿ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 30. Անցումային դրույթներ

1. Հայաստանի Հանրապետությունում ներառյալ 2011 թվականը շնորհված դիպլոմավորված մասնագետի կրթական աստիճանը հավասարեցվում է մագիստրոսի կրթական աստիճանին:

Դիպլոմավորված մասնագետը բարձրագույն կրթության երկրորդ աստիճանում ընդգրկված և մագիստրոսի որակավորման աստիճանին համարժեք որակավորման աստիճան է, որի ուսումնառության ավարտը հավաստվում է համապատասխան ավարտական փաստաթղթով:

2. Մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը բուհին տրված լիցենզիան վավեր է մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 30-ը:

3. Եթե բուհը մինչև 2026 թվականը չի դիմում ծրագրային հավատարմագրման, ապա կասեցվում է բուհի լիցենզիան տվյալ մասնագիտության կրթական ծրագրի մասով:

4. Մինչև «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության 2000 թվականի հուլիսի 7-ի N 372 որոշումն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 30.06.2011 թվականի N 978-Ն որոշման ընդունումը շնորհված հավատարմագրման վկայականները վավեր են մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերի 30-ը:

5. Մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերի 30-ը բուհը պետք է դիմի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման գործընթացին մասնակցելու համար:

6. Սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի 4-րդ մասը և 5-րդ մասի 1-ին կետն ուժի մեջ են մտնում 2020 թվականի հունվարի 1-ից:

7. Սույն օրենքի 21-րդ հոդվածի 4-րդ մասը և 29-րդ հոդվածի 12-րդ մասի 4-րդ պարբերությունը չի տարածվում այն անձանց վրա, որոնք ընտրվել (նշանակվել) են մինչև սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելը: Նրանք պաշտոնավարում են մինչև պայմանագրի ժամկետի լրանալը:

Հոդված 31. Եզրափակիչ դրույթներ

1. Սույն օրենքի ուժի մեջ մտնելուց հետո 10 ամսյա ժամկետում գործող իրավական ակտերը համապատասխանեցնել սույն օրենքին:

2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակման օրվան հաջորդող տասներորդ օրը:

3. Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահից ուժը կորցրած ճանաչել «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության 2004 թվականի դեկտեմբերի 14-ի ՀՕ-62-Ն օրենքը: